

2

červen
2024

20. ročník
ISSN
1801-8718

REZIDENČNÍ PÉČE

ODBORNÝ ČASOPIS PRO POSKYTOVATELE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

HUDBA JAKO SOUZNĚNÍ

1,6 – 8

ROZHOVOR
REZIDENČNÍ PÉČE
S HUDEBNÍKEM,
PEDAGOGEM
A ZAKLADATELEM
SVATOVÁCLAVSKÉHO
HUDEBNÍHO
FESTIVALU
prof. Mgr. IGOREM
FRANTIŠÁKEM, Ph.D.

www.rezidencnipece.cz

SYSTÉM
INSPEKČÍ:

2 – 3

**Abstrakce
a diskriminace**

**Snažím se
dívat do
budoucnosti**

4 – 5

ROZHOVOR
S ŘEDITELKOU
DOMOVA
SLUNEČNICE
OSTRAVA

**Co očekávat
od novel?**

10 – 13

**Péče
o sluchově
postižené
seniory**

16 – 17

**VŠEOBECNÝ
LÉKAŘ**

ZDRAVOTNICKÉ SLUŽBY
PRO DOMOVY SENIORŮ

KOMPLEXNÍ SLUŽBY

PRO VAŠE SOCIÁLNÍ
A ZDRAVOTNICKÉ
ZAŘÍZENÍ

**Terapie vlhkého
hojení ran**

**Zásobování léky
a zdravotnickým
materiálem**

**Nutriční výživa
a poradenství**

**Dezinfekce
a epidemiologie**

Stomie a urologie

Vzdělávání

Inkontinence

ESOFOX a ESOFLEX

HUDBA JAKO SOUZNĚNÍ

ROZHOVOR REZIDENČNÍ PĚČE
S HUDEBNÍKEM, PEDAGOGEM
A ZAKLADATELEM SVATOVÁCLAVSKÉHO
HUDEBNÍHO FESTIVALU
prof. Mgr. **IGOREM FRANTIŠÁKEM**, Ph.D.

Před více než dvaceti lety se na kulturní mapě Moravskoslezského kraje a města Ostravy objevil nový fenomén: Svatováclavský hudební festival. Přes tehdejší silnou konkurenci jiných, již zavedených hudebních festivalů, si rychle vydobyl prestižní postavení i zájem publika. Jeho zakladatelem byl Igor Františák, uznávaný hudební pedagog a klarinetista, zakládající člen Stadlerova klarinetového kvarteta a souboru Ensemble Moravia. Svatováclavský hudební festival pod vedením Igora Františáka probíhá ve 25 městech Moravskoslezského kraje, je nejrozsáhlejším festivalem duchovní a staré hudby v České republice a patří zároveň do první pětice nejuznávanějších hudebních festivalů u nás.

Jste uznávaným hudebním pedagogem a klarinetistou, jako sólista jste často vystupoval s předními filharmonickými i komorními orchestry. Přesto jste ještě před více než dvaceti lety investoval mnoho energie do vzniku jedinečného Svatováclavského hudebního festivalu. Co vás k tomu vedlo?

Jsem silně spjat s Ostravou a s ostravským regionem, a přestože jsem dostával řadu lákavých nabídek z Prahy i ze zahraničí, považuji za jedno z mých nejlepších rozhodnutí zůstat tady. Měl jsem zde svou rodinu, přátele, skvělé muzikanty, jakým byl Janek Rokyta (zakladatel cimbálové muziky Technik) nebo můj dlouholetý pedagog, docent Valter Vítek. Vděčím mu

za mnohé, především pak za velkou důvěru, kterou mi dal a už během studia na univerzitě, kdy mi nabídl, abych mu dělal asistenta na fakultě umění, což pro mě byla obrovská pocta. Abyste rozuměli, to je v našem oboru něco jako „cechovní předávání“ z otce na syna. Dodnes svou práci vnímám více jako poslání, tedy abych i já předával vše, co jsem se naučil, svým studentům. Založení Svatováclavského hudebního festivalu se odehrálo v době, kdy jsem byl ještě mladý, bylo mi osmadvacet. Mé rozhodnutí úzce souviselo s mým vztahem k Moravskoslezskému regionu. Měl jsem už tehdy možnost hrát se skvělými muzikanty

Pokračování na str. 6

**MILÉ ČTENÁRKY,
MILÍ ČTENÁŘI,**

v době, kdy píší tento úvodník, zbývá do voleb do Evropského parlamentu méně než 40 hodin. Budou to první volby, v nichž bude naše rozhodování ovlivněno tím, jak vládnoucí strany plní svoje programové prohlášení a naplňují sliby, na jejichž základě získaly hlasy nás – svých voličů. Jsou zvyšování daní, snižování rozsahu valorizace důchodů nebo zvyšování věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod body, které najdeme v těchto dokumentech? Odpověď myslím asi každý zná... Myslím, že toto referendum výrazným způsobem ovlivní fungování stávající vlády a kroky, které bude v následujících měsících činit.

Jsou před námi měsíce, na které se snad těší každý z nás. Všichni budeme čerpat do-

**NEDO/
HLEDNO**

volenou, naše děti a vnoučata se těší na dva měsíce prázdnin. Věřím, že deště, které v uplynulých dnech postihly prakticky celé území státu, byly na dlouhou dobu poslední a my všichni budeme mít možnost pod slunečnými paprsky načerpat nejenom množství vitamínu D, ale především množství energie do dalších dní, týdnů a měsíců, kdy budeme ve víru pracovních povinností vzpomínat na teplé letní dny (a těšit se na Vánoce).

Z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb to bohužel asi nebudou dny, kdy by byly vyřešeny (nebo alespoň řešeny) základní problémy tohoto systému. Dlouho očekávaná tzv. velká reforma je stále (kolikátý už rok?) v nedohlednu, řešení klíčových problémů v oblasti financování a řízení, o kterých na stránkách tohoto, ale i jiných časopisů, pravidelně píší a navrhuji jejich systémová řešení, nejsou s odbornou veřejností vůbec diskutována. Stále platí, že sociální služby stojí dlouhodobě na historické křižovatce a čekají, zda i nadále bude jejich budoucí vývoj (nebo spíš stagnace) doprovázen rostoucí závislostí na přiznání dotací z veřejných zdrojů (na jejichž přiznání ale nemají právní nárok), nebo zda do financování tohoto sociálního segmentu budou zavedeny standardní ekonomické mechanismy při nastavení „sociální brzdy“, která umožní, aby potřebné sociální služby byly poskytovány všem občanům v závislosti na jejich příjmové a celkové sociální situaci. V nedohlednu je koncipování hmotného zabezpečení pečujících osob jako klíčové podmínky rozvoje terénních sociálních služeb, v nedohlednu je zajištění rovného přístupu všech poskytovatelů sociálních služeb k finančním prostředkům z veřejných zdrojů, v nedohlednu je... Mohl bych pokračovat ještě dlouho, bohužel...

Všem vám přeji příjemné prožití teplých letních dnů.

LADISLAV PRŮŠA

SYSTÉM INSPEKČÍ ABSTRAKCE A DISKRIMINACE

Cílem tohoto příspěvku je posouzení vybraných ukazatelů inspekce poskytování sociálních služeb v souvislosti se zjištěnými statistickými daty za období 2020 až 2023 a jejich interpretace.

Tabulka č. 1:
Počet celkem provedených inspekcí, počet oznámení a výsledky inspekcí za období 2020–2023

Rok	Počet inspekcí	Z toho na podnět (oznámení)	Inspekce bez nálezu	Inspekce s nálezem
2020	*80	18	26	54
2021	*98	47	27	71
2022	140	75	54	86
2023	148	68	55	93
Celkem	466	208	162	304

Zdroj: MPSV

* Omezení výkonu inspekci v místě poskytování sociální služby s ohledem na epidemiologickou situaci COVID-19.

44,64 % inspekci bylo provedeno na základě stížnosti (oznámení, podnětu, udání), tedy téměř každá druhá inspekce.

V případě 162 provedených inspekci nebyl zjištěn žádný nálezu, poskytovatel prošel úspěšně, což činí 34,76 % a v případě 304 inspekci, což činí 65,24 % byly inspekci zjištěny různé závady (nález) a uloženo termínované opatření. V praxi tak ze tří služeb dvě inspekci neprojdou.

Tabulka č. 2:
Počet provedených inspekci podle krajů 2020–2023

Pobočka/Kraj	2020	2021	2022	2023	Celkem inspekci
Jihlava	4	9	11	14	38
Liberec	7	7	9	10	33
České Budějovice	9	10	19	16	54
Hradec Králové	7	4	7	11	29
Brno	3	5	8	10	26
Olomouc	4	6	12	16	38
Plzeň	3	5	11	8	27
Hl. město Praha a Střední Čechy ¹	10	15	15	10	50
Zlín	7	9	11	8	35
Karlovy Vary	0	3	2	5	10
Pardubice	7	9	10	13	39
Ostrava	12	11	13	19	55
Ústí nad Labem	7	5	12	8	32
Celkem	80	98	140	148	466

Zdroj: MPSV

Nejvíce inspekci je prováděno v kraji Moravskoslezském a Jihočeském, naopak nejméně v kraji Karlovarském a Jihomoravském.

Počet registrovaných služeb v ČR dle Registru poskytovatelů sociálních služeb MPSV k 31. 12. 2023 činil celkem 5 587 služeb.

„Ostré“ inspekce probíhají od druhého pololetí 2007 a stále jsou ještě sociální služby, kde od účinnosti nové sociální legislativy (mj. zřízení institutu inspekce poskytování sociálních služeb) nebyla provedena ani jedna inspekce!!! Naproti tomu u některých sociálních služeb byla provedena inspekce opakovaně.

Není-li prováděna inspekce v intervalu, který by zajišťoval pravidelnou kontrolu kvality všech poskytovatelů sociálních služeb, tak nejsou garantovány rovné podmínky pro činnost v této oblasti.

V současné době se inspekce dělí na tři druhy: v plném rozsahu, základní a následná.

Tabulka č. 3:
Počet provedených inspekci podle druhu 2020–2023

Rok	Počet inspekci	Z toho v plném rozsahu	Z toho základních	Z toho následných
2020	80	0	80	0
2021	98	0	95	3
2022	140	2	137	1
2023	148	2	144	2
Celkem	466	4	456	6

Zdroj: MPSV

Z údajů je patrné, že dominují základní inspekce, z celkového počtu provedených inspekci činí 97,85 %. Inspekce v plném rozsahu byly provedeny jen 4. Následných inspekci bylo realizováno pouze 6 a tudíž poskytovatel sociální služby tak nemá téměř žádnou zpětnou vazbu, zda jím přijatá opatření k nápravě zjištěných nedostatků byla dostatečná.

Inspekce prováděná v plném rozsahu předmětu kontroly je realizována v případech závažných podnětů, ohrožení zdraví a života klientů, dále v případech, kdy byly v rámci základní inspekce zjištěny závažné nedostatky v poskytování sociální služby, a kdy je třeba provést komplexní hodnocení služby.

Základní inspekce je prováděná v zúženém rozsahu předmětu kontroly. Cílem je identifikovat nejzávažnější nedostatky v poskytování sociální služby.

Následná inspekce je kontrolou plnění uložených opatření k odstranění nedostatků zjištěných při inspekci. Je realizována u poskytovatelů sociálních služeb, kterým byla v rámci základní nebo při inspekci v plném rozsahu takováto opatření uložena.

Aktuálně zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSS“) vymezuje 33 druhů soc. služeb.

Tabulka č. 4:
Nejčastější druhy kontrolovaných služeb za období 2020–2023

Rok	Domov pro seniory	Domov se zvláštním režimem	Domov pro osoby se zdravotním postižením	Celkový počet inspekci za rok
2020	*14	*10	*1	*80
2021	*32	*13	*2	*98
2022	26	23	8	140
2023	23	28	25	148
Celkem	95	74	36	466

Zdroj: MPSV

* Omezení výkonu inspekci v místě poskytování sociální služby s ohledem na epidemiologickou situaci COVID-19.

Nejčastěji jsou kontrolovány následující sociální služby: domov pro seniory, domov se zvláštním režimem a domov pro osoby se zdravotním postižením. Za sledované období se jedná o 205 služeb z 466 kontrolovaných, což činí 43,99%. Lze predikovat, pokud by covidové omezení nebylo zavedeno, tak kontrola těchto tří služeb přesáhne 50% z počtu všech kontrolovaných služeb, přičemž podíl těchto tří sociálních služeb na celkovém počtu zaregistrovaných sociálních služeb činí jen 20,30%.

Kontrolovaná osoba může v zákonné lhůtě podat písemně a zdůvodněné námitky proti kontrolním zjištěním uvedeným v protokolu o inspekci.

Tabulka č. 5:
Námitkové řízení u realizovaných inspekci za období 2020–2023

Rok	Vyřízení námitek	Počet jednotlivých námitek	Plně vyhověno	Částečně vyhověno	Zamítnuto	Úspěšnost v %
2020	3	31	8	2	21	32,26
2021	6	39	6	0	33	15,38
2022	8	58	10	4	44	24,14
2023	13	143	5	4	134	6,29
Celkem	30	271	29	10	232	14,39

Zdroj: MPSV

Přes poměrně všeobecně rozšířenou nespokojenost s postupem či závěry inspekci v protokolech o inspekci bylo podáno minimální množství námitek (z 466 inspekci 30 námitkových řízení), což je ovlivněno zejména skutečností, že námitky jsou podávány ke stejnému orgánu, tj. MPSV. Je tedy zcela zřejmé, že tento orgán nepřehodnotí svůj postoj, resp. jen velmi výjimečně – úspěšnost námitkového řízení, spíše klesá a průměrně za období 2020–2023 dosahuje 14,39%. Dlouhodobě se diskutuje problém absence nestranného aktéra v podobě kompetentního odvolacího orgánu, který by motivoval k podávání námitek a tím tříbil a zkvalitňoval praxi inspekci.

Rozhodnutí o vyřízení námitek obvykle obsahuje zkopírované pasáže z podání námitek, dále pak zkopírované pasáže z předmětného protokolu o inspekci a k nim je připojeno hodnotící stanovisko inspekce (MPSV – vyřizujícího podání námitek). Rozhodnutí o vyřízení námitek, však velmi často trpí zásadní vadou, a sice že je svou vysokou abstraktností nepřezkoumatelné.

S odkazem na výše uvedené je nutné připomenout, že dokument „Vyřízení námitek“ je z právního hlediska rozhodnutím v materiálním slova smyslu, neboť závazně určuje práva a povinnosti poskytovatele sociální služby, a tudíž je možné při nesouhlasu s vyřízením námitek podat ve lhůtě dvou měsíců žalobu k soudu. Nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí („Vyřízení námitek“), je důvodem pro zrušení rozhodnutí správního orgánu (MPSV) příslušným soudem.

VZDĚLÁNÍ INSPEKTORŮ A METODIKA INSPEKCI MPSV

Do současné doby není legislativně nijak upravena kvalifikace inspektorů sociálních služeb.

MPSV v současné době nemá pro výkon inspekce poskytování sociálních služeb vypracovaný žádný vnitřní předpis (metodiku inspekci apod.).² Dle svého vyjádření MPSV postupuje jen podle právních předpisů upravujících provádění inspekce poskytování sociálních služeb. Což je vymezeno jen velmi vágně, a to v ust. § 97 až § 99 ZSS a dále v ust. § 38

a § 38a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Metodika MPSV by měla být právě oním nástrojem, jež by do rozhodování inspekčních týmů z 14 krajů měl vnést jednotný postup. Cílem metodiky by mělo být sjednocení postupu výkonu inspekci na území celé ČR prostřednictvím nastavení jednotných pravidel pro dílčí fáze inspekce poskytování sociálních služeb.

Důsledkem výše uvedeného stavu je **nejednotný přístup inspektorů poskytování sociálních služeb k poskytovatelům sociálních služeb** (rozdílné přístupy a stanoviska dílčích inspekčních týmů), a to nejen v jednotlivých krajích, ale dokonce i v rámci jednoho kraje.

Při inspekci poskytování sociálních služeb (v režimu státní kontroly), navíc kdy je zejména kontrolováno plnění jednotlivých kritérií standardů kvality sociálních služeb, které jsou ve vyhlášce definovány ve vysoké míře abstraktnosti, je jakékoli hodnocení v této oblasti nadměrně subjektivní, a tudíž v rozporu zejména se

zásadou legitimního očekávání, resp. právní jistoty obecně.³

ZÁVĚR

Do současné doby není legislativně nijak upravena kvalifikace inspektorů sociálních služeb. MPSV nemá metodiku (závazný interní předpis) na provádění inspekci poskytování sociálních služeb. Předmětné právní normy dostatečně neřeší sjednocení postupu výkonu inspekci na území celé ČR prostřednictvím nastavení jednotných pravidel pro dílčí fáze inspekce poskytování sociálních služeb.

Současná legislativní úprava umožňuje rozdílný výklad kontrolovaných kritérií standardů kvality sociálních služeb a různý výklad v rámci posuzování plnění povinností poskytovatele. Narůstá počet udělených pokut poskytovatelům sociálních služeb ze strany inspekce. Klesá úspěšnost námitkového řízení. Někteří poskytovatelé nevyužívají možnost podání námitek k protokolu z inspekce, protože zřejmě nemají plnou důvěru v současný systém vyřizování námitek. Podání žaloby na vyřízení námitek je ojedinělé, i když už máme případy, kdy poskytovatel s takovou žalobou uspěl, další soudní řízení aktuálně probíhá.

Není prováděna inspekce v intervalu, který by zajišťoval pravidelnou kontrolu kvality všech poskytovatelů sociálních služeb. Z hlediska kontroly jsou preferovány jen některé sociální služby (hlavně pobytové).

Systém inspekci poskytování sociálních služeb je diskriminační a má nedostatečný vliv na zvyšování kvality sociálních služeb v ČR.

PhDr. MILOŠ SLÁDEK, Ph.D., MSc.

¹ MPSV vykazuje počty provedených inspekci za hl. město Prahu a Střední Čechy společně.

² Stanovisko MPSV vedené pod č. j.: MPSV-2024/48026-331-1, ze dne 1. 3. 2024.

³ Ve stávajícím znění standardů kvality chybí jasné definice pojmů a povinností, které nejsou upraveny ani jinými platnými právními předpisy, z čehož vyplývá, že povinnost, resp. splnění daného kritéria standardu je vnímána a chápána poskytovateli sociálních služeb rozdílně, a to v různých regionech a u různých typů registrovaných služeb.

SNAŽÍM SE DÍVAT DO BUDOUČNA

ROZHOVOR S ŘEDITELKOU DOMOVA SLUNEČNICE OSTRAVA

Můžete se našim čtenářům představit?

Jsem absolventem Ostravské univerzity Zdravotně-sociální fakulty magisterského oboru sociální práce se zdravotnickým profilem. Po studiu v roce 2002 jsem začínala na pozici regionálního koordinátora Podporované zaměstnávání v rámci iniciativy EQUAL v občanském sdružení MENS SANA, kde jsem se počátkem roku 2003 stala ředitelkou organizace. Další profesní zkušenosti jsem postupně od roku 2005 získávala převážně v oblasti veřejné správy v pozicích vedoucí odboru, později jako ředitelka Úřadu Regionální rady či jako vedoucí odboru evropských projektů na Krajském úřadě Moravskoslezského kraje. Od září 2023 jsem ředitelkou organizace Domov Slunečnice Ostrava, která poskytuje dvě služby pro seniory, a to domov seniorů a domov se zvláštním režimem.

Jaká byla vaše motivace přihlásit se do výběrového řízení?

Motivací bylo určitě více. Přijmout roli ředitele tak velkého domova bylo pro mne velkou výzvou, jak z pohledu vedení velkého počtu zaměstnanců, tak i z pohledu udržení a dalšího rozvoje kvality služeb, které domov klientům poskytuje. Další z motivací bylo vrácení dobrého jména Domovu Slunečnice po kauze, která organizaci provázela od roku 2019. Kauzu jsem sledovala jako obyčejný občan z vnějšího prostředí, ale zároveň také jako rodinný příslušník, který má v domově svého blízkého. Po pravdě jsem si vždycky moc přála, aby se situace v domově uklidnila a domovu se vrátila dobrá pověst. Byli jsme jako rodina vždy s péčí o našeho blízkého spokojeni, kauza však vrhala špatné světlo na celé zařízení. Mé velké přání bylo a je, aby Domov Slunečnice opět široká veřejnost vnímala jako velmi dobré moderní zařízení s vysokým

Mgr. Kateřina Dostálová, MPA
ředitelka organizace

standardem poskytované péče, kde společnými silami přispíváme k tomu, aby byl „Domov“ pro naše klienty domovem.

Obnovit dobré jméno zařízení vyžaduje důsledná opatření při kontrole kvality péče. Jak vyhodnocujete spokojenost klientů a jejich blízkých? Jaké máte v tomto ohledu nastavená pravidla a kontrolní mechanismy?

V rámci vyhodnocování spokojenosti klientů a rodinných příslušníků probíhá celoročně dotazníkové šetření zřizovatele formou vyplnění „Dotazníku spokojenosti klientů a blízkých“ buď online, nebo v písemné podobě, která je dostupná na patrech v našem zařízení. Tyto dotazníky jsou v půlročních cyklech vyhodnocovány. V dotazníku je zjišťována spokojenost se všemi aspekty služby – ubytování, strava, péče, volný čas apod. Rovněž máme vnitřní pravidla pro podávání pochval, podnětů a stížností, ať už v ústní či písemné formě, adresných či anonymních.

Klienti také využívají možnosti sdělit své podněty, připomínky či stížnosti na Radě uživatelů, kde se scházejí v pravidelném intervalu zástupci z řad klientů s vedením organizace.

Já osobně nabízím klientům, rodinám, ale i zaměstnancům pravidelné, ale zároveň flexibilně stanovené „konzultační hodiny“, kdy mě mohou oslovit v jakékoli záležitosti, která je trápí. Samozřejmě jsem ráda, pokud přijdou i s pochvalou za poskytnutou péči.

Snažíme se zaměřovat i na „neformální“ zpětnou vazbu, která je stejně důležitá, ať už jde o společenské akce pro klienty a rodiny, od ledna 2024 organizovaná pravidelná setkání klientů s rodinami na „pobytových patrech“ nebo příležitostná setkání u punče či na zahradní slavnosti. Tyto akce nabízí příležitost setkat se, popovídat si, blíže se seznámit.

I spokojenost zaměstnanců je důležitá. Jaká je u vás personální situace a co děláte pro stabilizaci kvalitního personálu?

Práce na stabilizaci kvalitního personálu je kontinuální a pravděpodobně nikdy nekončící proces. Personál pro jednotlivé úseky máme zajištěný, ale je potřeba neustále doplňovat tým skrze výběrová řízení. Nejčastěji hledáme pracovníce v sociálních službách, zdravotní sestry a dělnické profese pro provoz prádelny a kuchyně.

Klademe důraz na řádné zaškolení, adaptaci a využití zkušební doby nejen k efektivnímu zapojení nových pracovníků do pracovních týmů, ale i k prověření jejich motivace pro práci v sociálních službách.

Se všemi novými zaměstnanci mám vždy buď v den jejich nástupu do práce, nebo nejpozději v horizontu jednoho týdne, schůzku, jejímž cílem je nejen vzájemné seznámení se, ale znova se ptám na jejich motivaci k dané práci, zda mají předchozí zkušenost z podobného zařízení, zajímá mě jejich praxe apod. Z mé strany je informuji, ať se v případě jakéhokoli podnětu, problému neváhají obrátit na své přímé nadřízené, ale klidně rovnou i na mě,

a to buď v konzultačních hodinách, nebo po předchozí domluvě kdykoli.

V rámci povinného vzdělávání se snažíme v letošním roce věnovat pozornost větší efektivitě a individualizaci kurzů pro různé skupiny pracovníků či jednotlivce. Pracovníci mají možnost účastnit se supervizí (včetně individuálních), mohou přijít kdykoli s čímkoli za svým přímým nadřízeným, vedoucím domova nebo přímo za mnou. Jakýkoli podnět, připomínka, stížnost (ať už adresná či anonymní) se ihned řeší a přijímají se konkrétní opatření.

Věnujeme pozornost také průběžnému hodnocení zaměstnanců, kde je prostor nejen ke zhodnocení pracovního výkonu, ale také k získání zpětné vazby od zaměstnance, jak je s prací spokojen. Dále mohou zaměstnanci čerpat benefity z Fondu kulturních a sociálních potřeb, který byl sice významně od 1.1.2024 omezen, ale stále z fondu přispíváme např. na stravu zaměstnanců, produkty spojené na penzi či příspěvkem na životní jubilea. Začali jsme také posilovat kulturu organizace společnými akcemi pro zaměstnance.

Připravujete nový strategický plán domova Slunečnice pro období 2024 až 2026. Na co se vaše organizace zaměří?

Když jsem se hlásila do výběrového řízení na pozici ředitele, měli jsme společně s přihláškou odevzdat Konceptci práce domova, jejíž součástí byl také návrh strategických cílů organizace. Když se dnes po zhruba tři čtvrtě roce ohlédnu, tak mne těší, že se má představa příliš nerozcházela s tím, na čem se již v Domově Slunečnice pracovalo, či aktuálně pracuje. Již máme nastaveny tři hlavní

strategické oblasti, první je SPOKOJENÝ KLIENT, další KOMPETENTNÍ ZAMĚSTNANEC, a třetí FAJNOVÝ DOMOV. Nicméně je podstatné, abychom přípravou strategického plánu naše dílčí cíle zkonkretizovali a naplánovali v čase. Dobře nastavená strategie organizace je jako mapa s vyznačenou cestou, aby celý tým věděl, kam organizace směřuje.

Od investigativní série Ve stínu Slunečnice uplynulo pět let. Zaznamenala jsem na Seznam.cz, že se k vám novinář inkognito vrátil, a vypytał se klientů i příbuzných, zda by mu v domově doporučili místo pro dědečka. Jak jste jeho návštěvu vnímala v souvislosti s celou mediální kauzou?

Byla jsem si vědoma, že v souvislosti s kauzou může nějaká návštěva či zájem médií proběhnout, je to i po těch letech pořád „živé“. Před vydáním článku mě ještě pan redaktor kontaktoval se svými dotazy mapujícími aktuální situaci v našem zařízení. Jsem ráda, že reakce oslovených při inkognito návštěvě a následně i články, které po jeho návštěvě vyšly, vyzněly v zásadě pozitivně. Snažím se o vstřícnou komunikaci vůči všem médiím. Je potřeba i skrze média ukazovat, že jsme na dobré cestě a že se neustále snažíme pracovat na kvalitě péče.

Okresní soud v Ostravě nedávno uzavřel řízení s tím, že dvě obžalované pečovatelky zprostil obžaloby. Z informací o průběhu soudu bylo vidět, že měly i podporu z řad současných zaměstnanců. Máte informace, jak personál kauzu dnes vnímá?

Neptám se jich cíleně. Zaměstnanci celého zařízení si prožili „své“ a já se snažím

s nimi komunikovat o tom, co je „ted a tady“, motivovat je k aktuálním záležitostem a spíše se dívat do budoucna. Ale samozřejmě občas cítím obavy a přání pracovníků, aby už to bylo „definitivně za námi“, což je stále asi běh na dlouhou trať. Ale i na konci každého dlouhého běhu čeká cíl, je potřeba to nevzdat. V týmu pracuje spousta srdcařů, někteří třeba i přes dvě desítky let. Moc si vážím všech kolegů, kteří i přes nepříjemnosti, které kauza přinesla, vydrželi a zůstali.

Zaznamenala jste, že by příbuzní klientů byli kauzou ovlivněni? Mají třeba nějaké zvláštní požadavky?

Nezaznamenala jsem žádný případ, že by na základě kauzy někdo z klientů změnil pobytové zařízení. Nesetkáváme se ani s nějakými výjimečnými požadavky, ze kterých by byl cítit „vliv“ kauzy.

U nově přichozích klientů či jejich rodinných příslušníků se případné obavy snažíme rozptýlit už v prvopočátcích při jednání se zájemcem, kdy se snažíme důkladně informovat o nastavení a fungování obou služeb, zdůrazňujeme možnost přicházet bez prodlení s jakýmkoli podnětem či problémem. Snažíme se budovat atmosféru důvěry a otevřené komunikace ve všech ohledech. Usilujeme o to, aby rodina zůstala do péče „zapojena“ i zde, tj. aby rodinní příslušníci navštěvovali své blízké podle dosavadních zvyklostí, zveme je na různé akce, snažíme se, aby dostávali veškeré potřebné informace včas, zjišťujeme zpětnou vazbu apod. V současné době připravujeme informační brožurku pro rodiny a blízké klientů či zájemců ve stylu „Odpovědi na FAQ“.

Máte v tuto chvíli 400 žádostí o přijetí, poptávka převyšuje nabídku, je to stávající trend ve všech domovech ve vašem okolí nebo měla kauza na poptávku nějaký vliv?

Moji kolegové z ostatních ostravských domovů by jistě potvrdili, že jde o podobný trend ve všech domovech. Populace stárne, zájemci jsou nejen z Ostravy, ale i z blízkého okolí. Ze srovnání s roky před kauzou vyplývá, že je poptávka plus mínus stále stejná, nebyl zaznamenán ani žádný významný nárůst ani úbytek. Na druhou stranu je nutné dodat, že reálný počet žadatelů může být zkreslen skutečností, že si zájemci často podají žádost do více zařízení najednou.

Děkujeme za rozhovor.

LENKA KAPLANOVÁ

HUDBA JAKO SOUZNĚNÍ

ROZHOVOR REZIDENČNÍ PÉČE
S HUDEBNÍKEM, PEDAGOGEM
A ZAKLADATELEM SVATOVÁCLAVSKÉHO
HUDEBNÍHO FESTIVALU
prof. Mgr. **IGOREM FRANTIŠÁKEM**, Ph.D.

Dokončení ze str. 1

z regionu – mimo jiné s operní pěvkyní Evou Dřízgovou-Jirušovou, s níž jsem muzicíroval i mimo tradiční prostory – koncertní síně a kulturní domy. Těch „dobrých“ v moravskoslezském regionu navíc mnoho nemáme, a proto jsme začali pořádat koncerty v kostelích. Ukázalo se, že jsou to jak akusticky, tak architektonicky velice zajímavá místa. A to byl impuls, abych při neformálních setkáních s přáteli a dalšími kolegy – Alfredem Strejčkem, Štěpánem Rakem a dalšími vyslovil myšlenku, zda by nestálo za to zkusit vytvořit sérii koncertů duchovní hudby. Už tenkrát jsem si také uvědomil, že když chce člověk začít „na zelené louce“, musí udělat něco opravdu pompézního. První ročník jsme chystali celý rok a měl 31 koncertů. Začali jsme ve velkém v podstatě s nulovým rozpočtem, takže řada muzikantů účinkovala benefičně. Jednoduše hráli zdarma, protože chtěli tuto myšlenku podpořit. A přestože v tomto regionu skoro nikdo nevěřil, že je možné zde uspořádat festival duchovní a staré hudby, Pán Bůh stál nad námi a přál nám. Byli jsme schopni dát dohromady den po dni 31 koncertů krásné hudby výhradně v sakrálních prostorách, což jsme udrželi celých těch uplynulých 20 let. Letos máme XXI. ročník a začali jsme před časem uvažovat o tom, jak bychom festival mohli modifikovat, protože mi moje zkušenosti potvrdily, že zajímavé prostory, jako jsou třeba řetězkové šatny Dolu Michal nebo Muzeum nákladních vozů Tatra, a samozřejmě zámky a hrady Moravskoslezského kraje, jsou ve spojení s živou hudbou velice atraktivní. Jde o unikátní propojení genia loci, krásy architektury,

hudby, případně divadla, poezie, vizuálu. Dnešní svět je v podstatě založen na touze po mimořádných zážitcích. Proto pevně věřím, že naše motto „Koncert v kostele je zážitek“ není jen nějaká bublina, prázdná fráze, ale že lidé, kteří naše koncerty navštívili, tyto zážitky prožívají. Snažíme se vždycky přinést něco, co v běžné sezóně, třeba i v rámci celé

České republiky, máme málokdy příležitost slyšet. Za období jednadvaceti let se nám podařilo uskutečnit 1280 koncertů, což je číslo, kterého jiné festivaly dosáhnou zhruba po padesáti letech. A věřím, že jsme výrazným způsobem pozměnili a posunuli kulturní mapu Moravskoslezského kraje a stali se zásadním partnerem pro všechny významné organizace a instituce, které zde působí. Byla to dlouhá cesta a tvrdá práce, ale věřím, že se nám podařilo vybudovat festival, který je dnes respektovaný, má své jméno a v rámci celé České republiky patří mezi pětici největších hudebních festivalů „klasické hudby“.

V této souvislosti mě udivuje, že stále držíte název Svatováclavský hudební festival, ale chybí to slůvko „meziná-

rodní“... Přitom máte jako rezidenční hosty takové ansámblu, jako jsou například Collegium 1704, Collegium Marianum nebo pravidelně hostující Pavel Haas Quartet, které častěji potkáváme v zahraničí než doma. Proč?

Běžně nad logem uvádíme, že SHF je největším mezinárodním festivalem duchovní a tzv. staré hudby v ČR. Pražské jaro či Moravský podzim svoje určení v názvu také nemají... Myslím si, že důležitý je především obsah. Svatováclavský hudební festival je už několik let členem České asociace festivalů, která sdružuje nejen festivaly vážné hudby, ale i tance, divadla, folku nebo jazzu. Je tedy přesahová a nadžánrová, kdy nás spojuje především kvalita a výrazná potřeba dělat nekomerční projekty. Svatováclavský hudební festival byl prvním festivalem, který do Moravskoslezského kraje začal přivážet ansámblu věnující se tak-

zvané autentické interpretaci staré hudby. Měl jsem to štěstí, že hned při zrodu našeho festivalu bylo založeno i Collegium 1704, které vede dodneška Václav Luks, nebo Collegium Marianum s Janou Semerádovou a řada dalších ansámblů, které se postupně etablovaly. Osobností, které dnes hrají v české vážné hudbě prim a jsou reprezentanty české hudby v zahraničí, je celá řada. Mám velkou radost, že jsme zásadním partnerem i pro tyto hudebníky – jsme totiž trochu jiným festivalem, než další festivaly, jež tady působí. Nejsme tím, který „nakupuje“

a „prodává dál“. Naše působení je založeno na osobních vztazích, na korektnosti. Hraje zde roli i propojení festivalu s mým jménem jako hudebníkem, dramaturgem a ředitelem. Na druhé straně zvou na festival nové umělce, s nimiž můžeme připravovat i takovou dramaturgii, jež by byla jinde možná mnohem obtížněji zařaditelná. Vnímám jako zásadní úlohu festivalu prezentovat i takovou hudbu, která spala dvě stě nebo tři sta let někde v archivech. Vždyť festivaly jsou k tomu předurčené už svým názvem („festat“ – slavit), mají být oslavou hudby a radosti z toho, že se s ní potkáváme.

Jste aktivním hráčem na klarinet, hraje jak na moderní, tak na staré nástroje, zabýváte se také dobovou interpretací na chalumeau, barokní

klarinety a klasicistní klarinety. Proč vás tak oslovují historické hudební nástroje a stará hudba? V čem je to pro vás zajímavé?

Na počátku vždy musí být obrovská vášeň a chuť ponořit se do něčeho výjimečného, co nikdo jiný nedělá. Je to stejné, jako ve sportu. Už v šesti letech jsem se rozhodl, že budu muzikantem. Důvod, proč jsem staré hudbě propadl hned ze začátku a začal jsem k nám zvát ansámby provozující starou hudbu, to byl jiný přístup k provozování této hudby, jiný zvuk. Pro „moderního“ klarinetistu je obrovská výzva zkusit hrát na dřevěné dechové nástroje, jež v podstatě nemají klapky. Klasicistní klarinet má jenom šest klapek a vyloudit na něm zvuk je velice složité, natož na něj opravdu kultivovaně hrát. Někdo by dokonce řekl: proč na ně vůbec hrát? Protože autenticita je podle mě fantastická. Lidem, kteří na tyto nástroje začínali hrát v sedmdesátých nebo na počátku osmdesátých let a v Čechách ještě později, se začalo říkat „pazourkáři“. Bylo to trochu hanlivé, nicméně člověk si to časem osvojil, stejně jako hru na normální nástroj. Ale než se stanete mistrem, uplyne řada let. Na staré nástroje hrají už asi 17 let a dnes si mohou dovolit říct, že těm nástrojům trochu rozumím. A velmi mě to baví. Dovolím si říct, že výborně hrají na barokní chalumeau, předchůdce klarinetu. Všechny nahrávky Zelenkovy hudby, které jsme stvořili s Janou Semerádovou a Collegiem Marianem, byly na chalumeau a všechnu Zelenkovu hudbu jsme natáčeli s tímto nástrojem. Více než šest let jsem pak členem unikátního tria basetových rohů, Lotz Tria. S tímto triem

jsem spolu odehráli zhruba stovku koncertů, i na tak prestižních místech jako bylo Metropolitním muzeem v New Yorku. Hráli jsme na Stockholmském barokním festivalu, v Bruselu v Muzeu historických nástrojů, máme za sebou nahrávání pro slovenskou televizi, nebo nová alba – je to opravdová radost. Dostali jsme se na tak vysokou úroveň, že hrajeme možná lépe, než řada hráčů na moderní nástroje. A to je známka toho, že se hudba na historických nástrojích může dostat do takového tvaru, kdy člověk začíná vnímat nádherné barvy, které u moderních nástrojů nemáte šanci slyšet. Měl jsem obrovské štěstí, že jsem měl možnost hrát s ansámby, které u nás už byly v té době etablované, jako Collegium 1704 nebo Collegium Marianum, Musica Florea nebo Ensemble Inégal, ale začátky byly samozřejmě krušné.

Jak vy jako pedagog vnímáte současnou mladou hudební generaci?

Vnímám ji velice pozitivně, protože právě ten klarinetový svět a mladá generace

je na tom tak dobře, že si říkám, že jsem vlastně rád, že už jsem starší...

Připadá mi, že dnes je v hudebním světě mezi sólovými hráči velká konkurence, není to tak?

Ano, je obrovská. Vidím to bezprostředně – s bývalým spolužákem Karlem Dohnalem dnes vedeme klarinetovou třídu na Fakultě umění Ostravské univerzity, máme skvělé doktorandy, kterými se můžeme pyšnit. Jsou to vynikající klarinetisté. A stejně tak je to i s celou třídou i zahraničními studenty, kteří k nám každoročně jezdí studovat v rámci projektu Erasmus. Poskytujeme jim tady nadstandardní péči, a to ať už v soudobé, mo-

derní hudbě, tak i v možnosti studovat autentickou interpretaci. A když už ne na starý nástroj, tak dostanou alespoň dostatečnou výbavu teoretickou. Určitě se jako pedagog nebojím. Je vidět, že mladí a talentovaní lidé, pokud jsou pracovití, cílevědomí a vědí, co chtějí, pak mají velké štěstí, že mají kvalitní výbavu, mohou jít studovat do zahraničí, dostávají různá stipendia, mají výborné nástroje a nemají tak velké finanční limity, jaké mívali moji rodiče, když jsem studoval já. V jistém smyslu je to jednodušší, ale na druhé straně dnešní digitalizovaný svět je trochu krutý, protože všechno se dá natočit, okamžitě sdílet na sociálních sítích... Můžete být propojeni s celým světem a sledovat, jak je konkurence opravdu obrovská. Je proto velmi těžké se v tomto oboru dobře uživit. Bohužel, pravdou také je, že schopní lidé z vysokých škol odcházejí, protože jinde dostanou dvojnásobek, možná trojnásobek platu, než jaký mají učitelé na univerzitách. Je řada výborných absolventů již na základních uměleckých školách, ale

už nejdu na konzervatoř, raději zvolí gymnázia a hlásí se na jinou vysokou školu a hudbu už mají jenom jako hobby, přestože možná hrají lépe než absolventi konzervatoří. To bohužel ukazuje žebříček hodnot konzumní společnosti. A ten se podle mě velmi komercializuje.

Myslíte si, že i proto mají smysl ta-

kové akce, jako je například Rok české hudby?

Myšlenka Roku české hudby je výborná. Jenom se mi zdá málo ji prosazovat jen jednou za deset let (vždy v roce kulatého výročí narození Bedřicha Smetany, letos v březnu od té doby uplynulo právě 200 let a v květnu pak 140 let od jeho úmrtí – pozn. red.). Měli bychom si českou hudbu připomínat častěji. Vždyť jsme jednou z pěti hudebních velmocí na mapě Evropy. Jsme sice malé území, ale například vedle italské, francouzské, ruské a německé hudby, jsme pětkou. Když se podíváme na programy světových koncertů nebo oper, většinou tam nechybí Janáček, Dvořák, dnes už se tam obje-

► vuje i Smetana, Suk, Zelenka a řada dalších českých autorů. Možná se znovu začne častěji objevovat i Mysliveček. A to je myslím něco, co by si Česká republika měla připomínat. Ve statistikách bychom se možná neměli tolik chlubit tím, že vy pijeme nejvíc piva na světě, ale právě že jsme skutečnou hudební velmocí. Vždyť Češi v období klasicismu doslova dobyli Evropu. Díky vlně emigrantů do různých částí Evropy se o stylový vývoj zasloužili právě naši skladatelé. Například celá Mannheimská škola – Stamicové – nebýt jich, pravděpodobně by se německá hudba vyvíjela jiným směrem. To jsou opravdové hodnoty, které už tady byly před 250 lety a jsou tady i dnes. Je škoda, že jsme na tato fakta, jež jsou už validovaná a historií několikanásobně potvrzená, pozapomněli. Podle mne by tedy bylo určitě vhodné tyto věci řadit k prioritám, jimiž bychom se měli prezentovat. K tomu by měl sloužit i Rok české hudby. Měli jsme štěstí, že i my jsme získali podporu několika grantových projektů Svatováclavského hudebního festivalu v rámci Roku české hudby, ale myslím si, že těch možností by mohlo být mnohem víc. Také prezentace českého umění v zahraničí by moh-

la být čistší ve smyslu jasně zadaných pravidel, i když se to v posledních letech opravdu hodně napravilo. Ale kultura jako taková bohužel stále nehraje zásadní prim, přestože hudba a umění mohou člověka kultivovat, povznášet a posouvat kupředu. Kromě toho souznění a sdíle-

ní emocí, které prožíváte na každém živém koncertu nebo v opeře, či na baletním představení – to všechno tento druh emocí přináší.

BOHDANA RYWIKOVÁ

Fotografie: IVAN KORČ a archiv Lotz Tria

Z DOMOVA

ÁMOSka – ZÁBAVNÝ INTERAKTIVNÍ PRŮVODCE

Klienti i návštěvníci Domova sociálních služeb Meziboří využívají zajímavou novinku, o níž nás informovala Blanka Beranová, aktivizační pracovnice domova.

„ÁMOSka je digitální dotyková nástěnka, která je k dispozici při vstupu do našeho domova. Představuje uživatelům zajímavým a zábavným způsobem obsah interaktivní formou. Na jednom místě

je možné přečíst novinky ze světa, vyhledat si webové stránky, zahrát si různé kvízy či soutěže. Mohou si zde prohlédnout fotografie a videa z akcí, které v Domově proběhly, či se podívat, co dobrého nás čeká k obědu.“

Více informací
o interaktivním panelu
ÁMOS najdete na:
www.amosvision.cz
Kontakt: e-mail:
office@inpublic.cz
Tel.: 724 705 060

TECHNOLOGIE V PRACOVNÍM PROSTŘEDÍ JAKO BENEFIT

Pracovní prostředí má klíčový vliv jak na zaměstnance, tak na zaměstnavatele. U zaměstnanců se kvalitní pracovní prostředí projevuje zvýšenou produktivitou, jelikož se cítí pohodlně, bezpečně a tím jsou motivováni k většímu pracovnímu úsilí. Pracovní prostředí ovlivňuje také náladu zaměstnanců. Pokud se cítí šťastní a spokojeni, budou pravděpodobně více loajální k zaměstnavateli a méně náchylní k odchodu. U zaměstnavatelů jsou důvody podobné, jen se na ně musíme podívat z druhé strany. Kvalitní pracovní prostředí přispívá k tomu, že zaměstnanci budou mít menší motivaci hledat si jiné zaměstnání. To snižuje míru fluktuace a náklady spojené s náborovým procesem. Pokud zaměstnanci pracují v podpůrném prostředí, budou lépe spolupracovat, sdílet informace a inovovat. To vede k vyšší efektivitě a konkurenceschopnosti organizace či společnosti. V neposlední řadě může kvalitní pracovní prostředí přilákat nové zaměstnance z dnes velmi diskutované generace Z a vytvořit pozitivní vnímání zaměstnavatele jak mezi současnými zaměstnanci, tak mezi potenciálními uchazeči.

My v CLEANLIFE se neustále snažíme rozšiřovat portfolio služeb, které mají za cíl právě zkvalitnění pracovního prostředí, v přímé i nepřímé péči. Pojdme si o jednotlivých službách říci něco bližšího.

Hygiena a dezinfekce - místní šetření

Konzultační služba, kdy Vás 1x ročně bezplatně navštíví náš specialista a provede místní šetření a kontrolu vybavení i jednotlivých procesů, předá Vám informace o potřebném servisu různých zařízení a provede revizi dezinfekčního řádu. Jakékoliv změny v provozním nebo dezinfekčním řádu sám projedná s příslušnou okresní nebo krajskou hygienickou stanicí a připraví vše potřebné. Samozřejmostí je také periodické školení personálu a vzdálená pomoc a podpora v průběhu celého roku.

Analýza provozu

Za léta praxe již víme, že každá organizace funguje trochu jinak a že nelze na všechny aplikovat stejné řešení. Proto jsme vytvořili službu "Analýza provozu", v rámci které navštívíme Vaši organizaci a projdeme s Vašimi pracovníky kompletně celý provoz, vše si pečlivě zaznamenáme, získáme potřebná data a na jejich základě vypracujeme podrobnou analýzu toho, jak Vaše organizace z hlediska provozu funguje, co je správně a co by se dalo zlepšit. Umíme např. spočítat i nákladovost úklidu a navrhnout efektivní řešení, díky kterému lze ušetřit i více než 80 % výdajů na úklid.

Návrh sesterny/ordinace

Díky Vaším podnětům jsme do naší nabídky zařadili i návrhy sestern a ordinací v organizacích poskytujících sociální služby. Kvalitní a správně sestavené úložné systémy nejenže usnadní práci všem zaměstnancům, ale zároveň zvětší dostupný úložný prostor až o 33 %, což je v případě mnohdy velmi malých sestern obrovská výhoda. V případě zájmu přijedeme do Vaší organizace, celou místnost i stávající vybavení pečlivě změříme, necháme si vše předvést a na základě zjištěných informací zpracujeme projekt sesterny s novým vybavením - skříně, skříňky, kartotéky, vozíky, stoly a další. Návrh samozřejmě i graficky zpracujeme.

Pevně věříme, že i tyto služby přispívají a budou dlouhodobě přispívat ke zlepšení pracovního prostředí v mnoha organizacích a zaměstnanci budou tato zlepšení opravdu vnímat jako benefit.

SOCIÁLNĚ ZDRAVOTNÍ SLUŽBY: CO MAJÍ POSKYTOVATELÉ OČEKÁVAT OD NOVEL?

Redakci Rezidenční péče se dostal na stůl „otevřený dopis“ odborné společnosti Gratia Futurum 913, adresovaný prezidentu Asociace poskytovatelů sociálních služeb, Ing. Jiřímu Horeckému, Ph.D., MSc., MBA. Požádali jsme prezidenta Asociace o vyjádření, ale odmítl nás. Protože nestrančně zveřejňujeme názory všech poskytovatelů, rozhodli jsme se dopis otisknout. Na dalších stránkách najdete názor autora dopisu Ing. Petra Boťanského a JUDr. Petra Haluzu.

Vážený pane prezidente,

v únoru loňského roku jsme byli poprvé seznámeni s připravovanými novelami zákona o sociálních službách, zákona o zdravotních službách a zákona o veřejném zdravotním pojištění, jejichž cílem je mimo jiné zavedení tzv. sociálně zdravotních služeb. Součástí těchto novel byla, a doposud je, mimo jiné povinná registrace poskytovatelů pobytových sociálních služeb jako poskytovatelů zdravotních služeb. V původním návrhu byla také mimo jiné zrušena kontraktační povinnost po poskytovatele ošetrovatelské péče v pobytových zařízeních sociálních služeb (dále jen „PZSS“).

V průběhu loňského i letošního roku jsme absolvovali několik jednání jak s předkladateli těchto novel, tak i s Vámi osobně. Všichni jsme se shodli v tom, že vydefinovat novou formu sociálně zdravotní lůžkové péče může být vhodným doplněním stávajícího systému, zvláště pokud toto činíme vzhledem k závazkům ČR daným Evropské komisí. Spolu s námi jste vnímal i rizika spojená s navrhovanými změnami zákonů zasahujícími do současné legislativy upravující podmínky činnosti PZSS a podporoval jste naše úsilí neohrožit navrženými změnami stávající systém, zvláště pak, když tyto změny po nás Evropská komise nepožaduje. Jaké však bylo naše překvapení, když jsme se v letošním dubnovém vydání časopisu „Sociální služby“ v rozhovoru s Vámi dočetli, že: *„Mohu odpovědně říci, že tyto připravované změny nebudou představovat pro poskytovatele sociálních služeb žádné ohrožení. Příležitost k pozitivní změně představuje tento návrh v celém systému, pro poskytovatele sociálních služeb to budou spíše nové povinnosti v podobě povinnosti tzv. ‚zdravotnické registrace‘ či nového materiálně technického a personálního standardu“.*

Tento Váš názor nesdílíme a vnímáme celou řadu rizik a ohrožení stávajícího systému poskytování sociálních a zdravotních (ošetrovatelských) služeb v PZSS. V krátkosti zde proto zmíníme jen několik nových povinností, které z našeho pohledu znamenají velmi výrazné ohrožení pro PZSS:

1. Povinná registrace zdravotnického zařízení

- Nutnost plnění veškerých povinností jak dle zákona o sociálních službách, tak i dle zákona o zdravotních službách vytváří duplicitní, v některých případech vzájemně se vylučující či konfliktní situace, v jejichž důsledku nebude vždy možné posoudit, dle kterého kodexu je zapotřebí postupovat, což může mít za následek soudní spory.
- Zvýšení administrativní zátěže spojené s registrací a plněním administrativních povinností dle zákona o zdravotních službách může znamenat zvýšené osobní náklady PZSS, na které toto zařízení nezíská žádné dodatečné příjmy.
- Povinná registrace k poskytování zdravotních služeb bude mít dopad i do daňové oblasti, kdy poskytovatelé pobytových sociálních služeb budou muset při výpočtu své daňové povinnosti používat tzv. široký základ daně. Opět tak může dojít ke zvýšení administrativních a personálních nákladů PZSS, na něž PZSS nezíská žádné příjmy.

2. Úpravy v kontraktační povinnosti

Původní „totální“ ztráta kontraktační povinnosti byla předkladateli novel zákonů upravena tak, že zdravotní pojišťovna má možnost po dobu 3 let neuzavřít zvláštní smlouvu s PZSS, s nímž v této době ukončila smluvní vztah „odstoupením, výpovědí nebo jiným obdobným způsobem, sjednaným zvláštní smlouvou podle odstavce 1 nebo stanoveným právním předpisem, z důvodu podstatného opakovaného porušování povinností tohoto poskytovatele souvisejících s poskytováním a úhradou hrazených služeb podle právních předpisů nebo této zvláštní smlouvy...“. Předkladatelé novel zákonů tak částečně akceptovali naše společné připomínky, nicméně i toto ustanovení může být pro PZSS likvidační. Obzvláště ve spojení s nově stanovenou povinností PZSS zajistit klientům poskytování ošetrovatelských služeb (dosud tuto povinnost, stejně jako jiní poskytovatelé zdravotních služeb, PZSS neměla), a to prostřednictvím domácí péče či oznámením zdravotní pojišťovně

o nezbytnosti zajištění domácí péče. Pokud se tedy ani PZSS a ani zdravotní pojišťovně nepodaří zajistit potřebnou péči (a všichni víme, že za stávajícího stavu kapacit je to úkol pro zdravotní pojišťovny značně složitý, ne-li zcela nesplnitelný), nastane situace, kdy se klienti budou muset z daného PZSS odstěhovat, čímž zcela jistě dojde k likvidaci daného PZSS. Krajské úřady pak ze dne na den budou řešit umístění těchto klientů, což bude při stávajícím nedostatku kapacit velký problém.

3. Naplňování zdravotnického personálního standardu PZSS

- Předkladatelé novel zákonů v tezí prováděcích vyhlášek předpokládají personální standard pro odbornost 913, který by měl být v případě povinné registrace jako poskytovatele zdravotních služeb stanoven povinným zaměstnáním všeobecné sestry se specializací, tedy S3. Jsme překvapeni, že jste během několika dní změnil názor a již to nepovažujete za ohrožující. Ještě na jednání Pracovního týmu Rady hospodářské a sociální dohody dne 13.3.2024 jste totiž odmítal sestru S3 jako personální standard pro odbornost 913. Vnímali jste, stejně jako my, riziko, že ne všechna PZSS tyto sestry zaměstnávají, zvláště malá zařízení propagovaná EU, a požadovali jste, aby předkladatelé doložili počet PZSS, která tyto sestry nezaměstnávají. Ač jsme tuto informaci požadovali i my na následném jednání při vypořádání připomínek k těmto novelám dne 15.3.2024, doposud jsme je ani přes urgence neobdrželi. Dle našeho odhadu se jedná o 25 až 30 % PZSS.
- Tento personální standard může být ohrožující i pro PZSS, která nyní sestru S3 zaměstnávají. Postačí k tomu, aby tato sestra (případně sestry) ukončily v PZSS pracovní poměr a pokud za ně PZSS v průběhu výpovědní doby nezajistí náhradu, přijde o registraci poskytovatele zdravotních služeb, ačkoli by péče o klienty mohla být zajištěna sestrami s kvalifikací S2 (všeobecná sestra, praktická sestra). V tu chvíli ale pro PZSS opět platí nová povinnost zajistit ošetřovatelskou péči prostřednictvím domácí péče nebo oznámením na zdravotní pojišťovny se všemi případnými důsledky a hrozbami dle odstavce č. 2.).

4. Naplňování sociálního personálního standardu PZSS

Zavedení personálního standardu bez současné změny ve financování PZSS vnímáme jako velké ohrožení. Důvodová zpráva k novelám však v tomto ohledu pouze uvádí, že „Naplňování minimálního personálního standardu s sebou ponese cca 1,075 miliardy Kč nákladů do veřejných rozpočtů ročně po uplynutí přechodného období“. Jakým způsobem tedy budou zvýšené osobní náklady PZSS kompenzovány a jestli se jedná o skutečnou výši kompenzací není jasné. Obdobně jako ve zdravotnictví může dojít k situaci, že PZSS budou udržovat personální stavy těsně nad úroveň personálního standardu, protože na více personálu nebudou mít finanční prostředky. Tato situace však bude pro ně více než ohrožující, protože sehnat na pracovním trhu náhradu za zaměstnankyni, která ukončí pracovní poměr, může být v daném místě a čase zcela nereálná. Ztrátou personálního standardu pak dojde k ode-

jmutí registrace pro poskytování nejen sociálních služeb, ale i zdravotních služeb, protože registrace zdravotních služeb u PZSS bude možná až po získání oprávnění k poskytování pobytových sociálních služeb. Klienti tohoto PZSS se tak budou muset třeba i v horizontu několika dnů odstěhovat do jiných PZSS, což zcela jistě neodpovídá standardu poskytování sociálních služeb ve 21. století. PZSS bez registrace a bez klientů je určena k zániku.

5. Naplňování materiálně technického standardu PZSS

Obdobně naplňování materiálně technického standardu bude pro existující poskytovatele ohrožující. PZSS mají dle předpokládaného materiálně technického standardu v průběhu 10 let provést vnitřní úpravy znamenající přestavby na „samostatná“ oddělení pro max. 16 osob a min. 10 % lůžkové kapacity musí vyčlenit pro jednolůžkové pokoje. Jakkoliv souhlasíme s nutností modernizace PZSS, tak takto stanovený cíl bez dalších investičních dotací a navazujících vyšších finančních zdrojů na provozní financování PZSS může být pro mnohá PZSS likvidační. A nejde jen o peníze. Pro mnohé objekty mohou být tyto požadavky technicky neproveditelné. Zcela jistě tak dojde ke snižování kapacit PZSS, což rozhodně není z demografického pohledu žádoucí. Navíc se dle našeho názoru jedná o právní úpravu retroaktivní, v případě, že bude aplikována i na stávající zkolaudované objekty. Předkladatelé se tímto problémem v důvodové zprávě opět zabývají pouze okrajově, a to konstatováním, že „je pravděpodobné, že s sebou ponese investiční náklady ve výši cca 6,2 miliardy korun v průběhu přechodného období 10 let. Předpokládáme, že ve větší míře bude standard naplněn již nyní a ponese s sebou především vnitřní dílčí úpravy dispozic doplnění zařízení“. S tímto tvrzením se znalostí praxe nesouhlasíme a, jak je uvedeno výše, i zavedení materiálně technického standardu bez dalších opatření (především finančních) považujeme za velmi ohrožující.

Vážený pane prezidente,

domníváme se, že výše uvedené skutečnosti jednoznačně potvrzují obavy z ohrožení celého stávajícího systému poskytování sociálních a zdravotních služeb v PZSS. Vaše vyjádření v dubnovém čísle časopisu „Sociální služby“ nás opravňuje k domněnce, že Váš rozhovor měl za cíl uklidnit statutární zástupce PZSS v době, kdy zmíněné novely zákonů putují do vlády a následně budou projednávány Poslaneckou sněmovnou. To však považujeme za uhýbání problémům, kterým se nyní dá ještě čelit, za rok však již mohou být neřešitelné.

Proto Vás žádáme, abyste v následujícím vydání časopisu „Sociální služby“ zveřejnil tento náš otevřený dopis, a zároveň podnikl další konkrétní kroky, kterými napomůžete ke zmírnění výše uvedených rizik a ohrožení PZSS. Zároveň očekáváme, že v této věci vyzvete k dalším transparentním jednáním nejen ministra práce a sociálních věcí a ministra zdravotnictví, ale budete na změny výše uvedených novel apelovat i v Poslanecké sněmovně

S pozdravem

Ing. PETR BOŤANSKÝ
pověřený zástupce společnosti
Gratia futurum 913

GF 913: JSME PŘIPRAVENI NA DALŠÍ JEDNÁNÍ

Odborná společnost Gratia futurum 913 zaslala v květnu panu prezidentovi APSS ČR Jiřímu Horeckému otevřený dopis. O jeho obsahu i průzkumu mezi poskytovateli pobytových sociálních služeb jsme diskutovali s pověřeným zástupcem této společnosti **Ing. PETREM BOŤANSKÝM**.

Co vedlo odbornou společnost Gratia futurum 913 k odeslání zmíněného otevřeného dopisu?

Bylo to sdělení pana prezidenta APSS ČR v časopise Sociální služby, v němž vyjádřil své přesvědčení, že připravované novely zákona o sociálních službách, zákona o zdravotních službách a zákona o veřejném zdravotním pojištění nebudou představovat pro poskytovatele sociálních služeb žádné ohrožení. Naše odborná společnost již od loňského února nescetněkrát upozorňovala na rizika, která jsou spojená s připravovanými novelami. S panem prezidentem jsme se v této věci několikrát potkali a po těchto jednáních jsme se domnívali, že pan prezident tato rizika s námi sdílí. Vzhledem k vyjádření pana prezidenta a k vážnosti ohrožení nám nezbyval jiný krok než na tato rizika upozornit především ředitele pobytových sociálních služeb, kterých se projednávají novely zákonů budou bytostně dotýkat.

Jaká byla reakce pana prezidenta na otevřený dopis?

Odpověděl nám, že na tento dopis nebude reagovat a ani jej nebude dále šířit prostřednictvím komunikačních kanálů APSS ČR.

V průvodním textu e-mailu, kterým jste otevřený dopis odesílali, byla i prosba o zpětnou vazbu k některým popsaným rizikům. Jak tento průzkum dopadl?

Nejprve bych rád touto cestou poděkoval všem ředitelkám i ředitelům pobytových zařízení sociálních služeb, kteří se nad otevřeným dopisem zamysleli a odeslali nám zpětnou vazbu. Jednalo se o 99 poskytovatelů napříč celou republikou, registrovanými pobytovými sociálními službami i právními formami řízených organizací. Tito poskytovatelé mají registrováno celkem 129 pobytových sociálních služeb. Z hlediska statistické významnosti se jedná o 9 465 lůžek z celkového počtu 72 119 lůžek v těchto sociálních službách v ČR dle Statistické ročenky MPSV za oblast práce a sociálních věcí za rok 2022. Jedná se tak

o velice robustní vzorek představující 13 % celkové lůžkové kapacity.

Jednou z otázek průzkumu bylo, jestli pobytové zařízení zaměstnává sestru S3, tedy všeobecnou sestru se specializovanou způsobilostí. Její zaměstnávání by mělo být podmínkou pro udělení registrace poskytovatele zdravotních služeb.

Ano. Počet pobytových zařízení, která nemají sestru S3, jsme požadovali od Ministerstva zdravotnictví ČR několikrát. Doposud nám tento počet nebyl předán. Tak jsme se museli za ministerstvo zeptat napřímo my. Odpovědi nás nepřekvapily a potvrdily se tak naše obavy, že je zde obrovské riziko pro zajištění ošetrovatelské péče o klienty v pobytových zařízeních sociálních služeb. Celkem 22 % zařízení nezaměstnává žádnou sestru S3, ale pouze sestru S2. Dalších 29 % procent zařízení zaměstnává pouze 1 sestru S3 na různé úvazky, včetně dohod o provedení práce. Tato zařízení jsou v obrovském riziku, že jejich sestra S3 např. odejde do důchodu nebo podá výpověď. V takovém případě by tato zařízení přišla o registraci poskytovatele zdravotních služeb a tím pádem by musela přestat poskytovat ošetrovatelskou péči svým klientům a propustit i ostatní zdravotní sestry. Takže kvůli ukončení pracovního poměru jedné sestry S3 může dojít k propuštění třeba dalších 10 sester. Pokud se na to podíváme z pohledu lůžek, pak ošetrovatelská péče nebude moci být poskytována 11 003 klientům a v ohrožení je dalších 17 639 klientů. Jedná se tak o 39,7 % lůžkové kapacity v pobytových zařízeních sociálních služeb v ČR. Doufáme, že tato čísla přesvědčí zástupce MPSV a především MZ ČR, že není možné podmiňovat poskytování ošetrovatelské péče v pobytových zařízeních sociálních služeb zaměstnáváním sestry S3.

Další otázkou, kterou jste položili, byl potencionální dopad minimálního personálního standardu u sociálních pracovníků. Jaké tam byly výsledky?

V teziích personálního standardu MPSV se

uvádí, že počet klientů na jednoho sociálního pracovníka byl stanoven na základě jednání dřívějších pracovních skupin, v nichž měla mimochodem zastoupení i APSS ČR. Jejich výstupem byla hodnota dobré praxe, která činí 30 klientů na jednoho sociálního pracovníka. Proti této hodnotě jsme se ohradili, protože se má jednat o minimální personální standard a nikoliv dobrou praxi, čili optimální standard. Náš průzkum nám dal opět za pravdu. Celkem 66 % zařízení nesplňuje předpokládaný minimální personální standard pro sociální pracovníky. Přepočteno na lůžka se jedná o 50 120 lůžek, což je 69,5 % celkové lůžkové kapacity v ČR. Více než 2/3 klientů v pobytových zařízeních sociálních služeb jsou tedy ohroženi tím, že poskytovatel, který jim nyní poskytuje sociální služby a u nějž bydlí, bude odebrána registrace pro poskytování pobytových sociálních služeb. To je přímo děsivá představa.

Máte představu, kolik sociálních pracovníků navíc by muselo být zaměstnáno v pobytových sociálních službách, aby byl naplněn předpokládaný minimální personální standard a k tomuto ohrožení nedošlo?

Ano, i to bylo součástí našich dotazů. Muselo by dojít ke vzniku minimálně 458 nových pracovních míst pro sociální pracovníky. To je samozřejmě jen pro případ doplnění úvazků do hodnoty minimálního personálního standardu u všech poskytovatelů. V realu by se muselo jednat o mnohem více sociálních pracovníků. Tento počet samozřejmě na trhu práce není a nutně by to znamenalo jejich odliv z jiných oblastí, kde jsou nyní zaměstnáni, a to i za cenu nutného navýšení jejich platů, aby byli ochotni změnit zaměstnání. Docházelo by tak ke kanibalizaci těchto zaměstnanců především mezi pobytovými zařízeními sociálních služeb, terénními pobytovými službami a např. OSPOD.

Poslední oblastí, na kterou jste se dotazovali, byly dopady minimálního

materiálně technického standardu. Jak dopadl průzkum v této oblasti?

Předně musím říct, že jsme v e-mailu rozeslali i výňatek z Tezí minimálního materiálně technického standardu MPSV, které jsou součástí materiálu předaného MPSV k projednání do Poslanecké sněmovny. V těchto tezích předkladatelé uvádějí, že pobytové sociální služby musí např. rozdělit objekt na oddělení s kapacitou max. 16 lůžek, jež musí mimo jiné obsahovat i zázemí/samostatnou místnost pro zaměstnance, společnou koupelnu s vanou, společné prostory pro stravování a aktivizaci a prostor pro přípravu nebo výdej stravy. Pokoje mohou být pouze jedno

a dvoulůžkové, přičemž min. 10 % kapacity musí tvořit jednolůžkové pokoje a 1 koupelna může být maximálně pro 4 klienty. Stavební úpravy by poskytovatelé museli dle návrhu novely zákona provést nejpozději do 10 let od její účinnosti. Dopady takto postaveného minimálního standardu jsou opět tristní. U 65 % poskytovatelů by se jednalo o stavební úpravy zásadního rozsahu. Pouze 1 % poskytovatelů uvedlo, že tento minimální materiálně technický standard splňuje již nyní. Plných 20 % poskytovatelů uvedlo, že při schválení takového minimálního materiálně technického standardu budou nuceni ukončit svou činnost. A očekávaný po-

kles lůžkové kapacity činí 32 %, což je v přepočtu 23 239 lůžek.

To nejsou žádné příjemné zprávy. Co s tím průzkumem budete dělat?

Předně doufáme, že na základě těchto čísel nejen pan prezident APSS ČR uzná, že na začátku rozhovoru uvedená novela zákonů znamená velmi významné ohrožení celého systému pobytových sociálních služeb. Jsme připraveni na další jednání jak s MPSV a MZ ČR, tak i s poslanci, abychom společnými silami výše uvedená rizika a ohrožení eliminovali.

Děkuji za rozhovor.

LENKA KAPLANOVÁ

Několik poznámek k otevřenému dopisu prezidentovi APSS ČR

Otevřený dopis představuje fundované kritické zhodnocení výsledků řady let trvajících pokusů o legislativní sjednocení dosud oddělených systémů poskytování zdravotních a sociálních služeb.

Během minulých let byla vytvořena řada pracovních skupin, jejichž úkolem bylo připravit návrhy, jak dosáhnout lepší provázanosti oddělených systémů poskytování zdravotních a sociálních služeb, jež jsou odděleny jak věcně, tak i z hlediska financování. Tyto skupiny byly zřízeny společně oběma resorty, a to jak Ministerstvem zdravotnictví, tak i Ministerstvem práce a sociálních věcí. Členy těchto pracovních skupin byli pracovníci obou resortů, ale i celá řada zástupců z oblasti sociálních služeb. Výstupy a závěry z jednání těchto pracovních skupin mají k dispozici obě ministerstva. V posledním období však byla činnost těchto pracovních skupin utlumená a návrhy legislativních změn zákona o sociálních službách, zákona o zdravotních službách a zákona o veřejném zdravotním pojištění jsou již dílem pracovníků obou resortů. Gestorem za předložení do vlády je však Ministerstvo práce a sociálních věcí. Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR (dále jen „APSS“) průběžně moc možností vstoupit do tohoto procesu již neměla a pokud byla příležitost, předkládala svá stanoviska a námítky. Ty byly v podstatě totožné s výtkami, jež prezentuje otevřený dopis GF 913.

K jednotlivým výhradám k návrhům novel pak lze ve stručnosti říci následující. Pokud jde o povinnou registraci zdravotnického zařízení, pak se lze ztotožnit s námítkami v otevřeném dopise. Nepochybně to povede ke zvýšení administrativní zátěže, ke zvýšení osobních nákladů a k často neřešitelnému problému, jak zajistit po-

řebný zdravotnický personál, když tento na trhu práce není. Navíc asi nelze předpokládat kompenzaci zvýšených finančních nákladů.

K problematice kontrakční povinnosti lze říci, že se podařil alespoň kompromis, když původní požadavek Ministerstva zdravotnictví a zdravotnických pojišťoven byl na její úplné zrušení.

K naplňování personálního zdravotnického standardu se lze opět ztotožnit s námitkami v otevřeném dopise. Zejména tlak na zaměstnávání sestry se specializací S3 v případě povinné registrace je v praxi obtížně realizovatelný. Navrhovaná povinnost pobytových zařízení sociálních služeb zajistit poskytování zdravotní péče je právní nonsens, již s ohledem, že dle platné právní úpravy tuto povinnost mají zdravotní pojišťovny (viz § 46 odst. 1 zák. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění).

Rovněž se lze ztotožnit s námitkou k zavedení personálního standardu bez změny financování, resp. nejasného financování. No, a stejně tak ohrožující budou pro pobytová zařízení sociálních služeb požadavky na naplnění materiálně technického standardu. Lze se plně ztotožnit s námítkami v otevřeném dopise.

Jaké bude konečné znění novel a jaký dopad budou mít do praxe v oblasti sociálních služeb, teprve uvidíme. Nevíme ani, jak se v rámci připomínkového řízení zachovaly jednotlivé kraje. Jejich názor by měl být rovněž slyšet. Velký prostor pro případné změny již však není, jak správně

konstatoval otevřený dopis. Materiál půjde do vlády a následně do Poslanecké sněmovny a dostane se tak mimo sféru vlivu obou resortů.

Otevřený dopis je adresován prezidentovi APSS. Z výše uvedeného vyplývá, že postavení APSS ve vztahu k oběma resortům nebylo a není zásadně významné. Snad se jen sluší připomenout, že v otevřeném dopise vytykané nedostatky dotčených novel a jejich dopad do oblasti sociálních služeb APSS většinou v rámci připomínkového řízení uplatnila. Že nebyly vzaty v potaz, již není vina APSS. Pokud jde o citovaný rozhovor prezidenta v dubnovém vydání Sociálních služeb, pak lze souhlasit, že nebyl šťastný a lze ho spíše chápat jako snahu o uklidnění v resortu v době, kdy již byly „karty rozdány“ a APSS žádnými „trumfy“ nedisponovala. Překvapivě také výrazněji do hry nevstoupily odbory.

Tento otevřený dopis by měl být adresován především Ministerstvu práce a sociálních věcí, které je resortním ministerstvem v oblasti sociálních věcí a také odpovídá za konečné znění předkládaného materiálu. Do jaké míry toto ministerstvo bylo schopno hájit zájmy svěřeného resortu a zda mělo nějakou vizi a filosofii, se kterou přistupovalo k jednáním s resortem zdravotnictví nebo nikoliv, to zřejmě není.

V Praze dne 29. 5. 2024

JUDr. PETR HALUZA
advokát

PŘECHOD Z VELKÉHO ZAŘÍZENÍ DO KOMUNITNÍCH SLUŽEB JE PRO KLIENTA NOVOU SITUACÍ.

VZNIKÁ PROSTOR PRO JEHO ROZHODOVÁNÍ

Projekt Podpora procesu deinstitucionalizace a transformace sociálních služeb v ČR si klade za cíl v rámci svých aktivit také poskytovat platformu pro sdílení dobré praxe. Společnost DUHA, z. ú., byla založena v roce 1992 jako alternativa k institucionální péči. Její služby se staly pro dospělé lidi s mentálním znevýhodněním příležitostí k tomu, aby mohli žít život podle svých představ a s individuální podporou asistentů. Jako první v Praze začali nabízet službu chráněné bydlení v bytech, které se nacházejí v běžných bytových zástavbách. Klienti tak mají příležitost účastnit se společenského života, navazují kontakty se sousedy, starají se o svoji domácnost, chodí do zaměstnání a využívají individuální podporu asistentů dle svých potřeb, možností a schopností. V současné době DUHA poskytuje tři sociální služby: Chráněné bydlení – pobytová, Centrum denních služeb – ambulantní a Podporu samostatného bydlení – terénní.

V roce 2022 se DUHA stala součástí projektu, jenž se zabývá Pražany, kteří potřebují intenzivní podporu a kteří byli umisťováni do zařízení mimo hl. město Prahu. V rámci projektu organizace přijala tři klienty do chráněného bydlení, pro které byl návrat významný. „Pro naše nové klienty šlo o velkou životní změnu, neboť několik desítek let pobývali v ústavních zařízeních. Aby byl přechod pro klienty co nejjednodušší, probíhala zde úzká spolupráce mezi DUHOU, příspěvkovými organizacemi a opatrovníkem,“ říká Ludmila Rozhoňová, koordinátorka týmu Chráněného bydlení. „Přechod z ústavní péče je pro klienta ohromná životní změna. Proto je velmi důležitá komunikace a příprava před samotným stěhováním. Je potřebné zjistit co nejvíce informací o daném klientovi, jeho zálibách, oblíbeném jídle, v čem je klient samostatný, s čím a v čem potřebuje podporu a pomoc, kdo bude pomáhat se stěhováním a jiné technické věci. Na tyto získané informace využijeme takzvaný plán přechodu, ve kterém je vše popsáno.“

Pro co nejhladší přechod klienta ze zařízení do chráněného bydlení je velmi důležitá spolupráce jak s klientem, tak i s pracovníky daného zařízení, opatrovníkem, rodinou,“ přibližuje téma vedoucí Chráněného bydlení Kateřina Rozkopalová.

Chráněné bydlení funguje v určitých věcech na jiném principu než ústavní zařízení. V rámci zjišťování informací se často přichází na situace, na které klient nebyl zvyklý nebo je nezažil

a je potřeba je zabezpečit. Zpočátku nového pobytu se ladí spolupráce mezi klientem a asistentem, upravuje se doba asistence dle potřeb klienta. Na začátku je vždy poskytována vyšší míra asistence, která se postupně dle potřeb klienta upravuje. S klientem jsou probírány konkrétní věci, situace v životě, a jak by je chtěl řešit. Pokud klient sám neví, jsou mu nabídnuty různé varianty řešení, ze kterých si pak sám vybírá.

Člověk, který přejde z ústavní služby do chráněného bydlení, může pociťovat velkou nejistotu a pocit nebezpečí. Najednou vzniká prostor pro jeho rozhodování, může si životní situace, ale i běžné denní záležitosti rozhodovat podle vlastní libosti. Klient nemá strukturovaný den dle možností instituce, ale dle svých potřeb. Asistenti klienta tímto procesem provádí tak, aby se cítil komfortně. V rámci služby se asistenti snaží všechny tyto situace s klientem projít, a domlouvat se na malých krůčcích. Postupně, aby toho na klienta nebylo moc a zvládl se ve všem postupně zorientovat. Na začátku se klient ptá na hodně věcí, i na ty obyčejné v jeho životě. Postupně se však stává sebejistějším. Běžnými záležitostmi je myšleno například, v kolik hodin jí a jak často, v kolik hodin jde spát, jak vyplní svůj volný čas přes den. Klientům nejvíce dělá radost poznávání okolí bydliště a možnosti kulturního, ale i volnočasového využití v Praze.

Abychom vám co nejvíce přiblížili, co může prožívat člověk, který se rozhodne k takto velkému životnímu kroku, doplnili jsme příspěvek o rozhovor s panem Václavem (klientem Chráněného bydlení Společnosti DUHA), který si přál přestěhovat se do Prahy a splnit si tak svůj sen (Pozn.: odpovědi jsou doslovným přepisem):

Pane Václave, vy jste se v roce 2022 z velkého ústavu přestěhoval do Chráněného bydlení Společnosti DUHA v Praze. Co vás vedlo k tomuto rozhodnutí?

Hmm, nebylo to tam hezký, nebaví mě tam bydlet, myši, ošklivý balkon, prach, pavučiny, a ještě to tam bylo starý. Tam se chodí do lesa na skály, já jsem upadl a jsem byl v nemocnici, ještě jsem tam měl teplotu.

Jak vás napadlo, abyste šel právě do Prahy?

Sám, já chtěl sám. Na chráněné bydlení.

Do Prahy do chráněného bydlení. Já si vybral Duhu, protože já si přál bydlet v Praze, Praha – Žižkov.

Přestěhovat se takovou dálku vyžaduje velkou míru odvahy.

Měl jste nějaké obavy, z čeho jste měl strach?

Ne. Přistěhoval jsem se do Prahy kvůli Monice, kvůli rodině. Monika mě přijde navštívit, do deseti může tady být. Musí tu zaparkovat auto. Donese mi dárky. A já můžu tam v Anglii, musím si udělat občanku, pas, legítku.

Jak to probíhalo, proč jste se rozhodl pro DUHU? Měl jste možnost se předtím přijet podívat do Prahy nebo byl někdo podívat se i u vás?

V Horní Poustevně jsem měl strach. Z Prahy ne.

Byl jste v Praze před tím, než jste se sem nastěhoval?

Ano, v Praze Dejvice, a také jsem se narodil v Praze (Olšanská).

Vy jste tedy dříve bydlel v Praze?

Takhle, umřeli mi maminka, tatínek, brá-

cha, Alenka sestřenice, babička. Na babičku taky vzpomínám.

Takhle se mi líbil Žižkov v Praze tady u nás, protože je tady všechno, můžu na výlet, můžu vyřizovat, mám kamarádka v Praze.

Co pro vás znamená bydlet v Praze?

Já se mám dobře tady, jsem rád, že jsem tady v Praze. Protože se mám tady hezky, mám výlety, mám kamarády, chodím tančovat, do kina, chodím do divadla. Mám tady program. Mám všechno, mám se dobře. Do Horní Poustevny jezdím na návštěvu.

Václave, slyším, jak si užíváte, že jste v Praze.

Hezky, pěkně mám radost, užiju si tady, prádlo věším, chodím do práce.

Jak dlouho jste žil v Horní Poustevně?

Nevím. (Pozn. V Horní Poustevně byl Václav od roku 2008.)

Je to obrovské životní rozhodnutí, kdo byl pro vás oporou, kdo vám pomáhal?

Sám jsem se rozhodoval.

S čím jste na začátku potřeboval nejvíce pomoci od asistentů? Co jste zvládl úplně bez pomoci asistenta a jak to je nyní?

Na začátku s krabicemi, stěhování. Umývat, jídlo, nakupovat, počítat peníze, počítat a psát (psát se chce pan Václav naučit), chci chodit do školy, do práce. A teď už to zvládnou sám, už zvládnou všechno, prádlo, vařit, uklízet, prát a prášky si brát umím, ale s někým. V pátek a sobotu zvládnou už domácnost sám, bez asistentek.

Kdybyste měl svůj život porovnat v Horní Poustevně a nyní tady v Praze, co se změnilo?

Vyhovuje mi, jak chodí asistentky. Bydlení bylo ošklivé, já jsem neměl radost, byl jsem potichu, vracet se nebudu, protože tam byl byt, sestřička a zdravotnice.

Tady jsem spokojený, v pohodě, já chci tady zůstat. Mám radost, mám balkon, záchod, koupelnu, obývací, kuchyň, televizi, nábytek, gauč, mám tady obraz Anglie.

Co byste chtěl vzkázat ostatním lidem, před kterými je třeba také důležité rozhodnutí, chtějí se osamostatnit, ale mají strach, obavy?

Já jsem se rozhodoval sám a mám radost, že jsem tady, protože půjdu na návštěvu za Alenkou. V Praze jsem spokojený s asistenty, protože jsou hodný.

A kdyby někdo řekl Václave, já mám strach do Prahy, protože je tady hodně lidí, aut. Jak to zvládáš?

Takhle, mám telefon, jedu

autobusem, kdyby (někdo), tak volám policii, pak volám asistentku Terezu.

Jste rád, že jste v Praze? Je něco, na čem byste měl zapracovat?

Všechno mám, práci mám, všechno, zatím nic nepotřebuju, kdyby se něco stalo, hořelo, tak zavolám hasiče.

Máte nějaký svůj sen, přání? Podělte se o něj s námi?

Já chci splnit přání jet do Anglie, s Monikou. Ne letadlem, ale autem. Budu tam moc přespat, pomůžu tam, budu tam chodit na výlety. Budu se tam bavit s rodinou.

Děkujeme panu Václavovi za jeho ochotu odpovědět na naše otázky.

Na článku dále spolupracovali:

Bc. MICHAELA CHROMÁ,
ředitelka Společnosti DUHA

Bc. KATEŘINA ROZKOPALOVÁ,
vedoucí Chráněného bydlení
LUDMILA ROZHOŇOVÁ, DIS.,
sociální pracovnice/metodička
Chráněného bydlení

Projekt Podpora procesu deinstitucionalizace a transformace sociálních služeb v ČR (2023–2026) realizuje Ministerstvo práce a sociálních věcí. Projekt je spolufinancovaný Evropskou unií prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

PÉČE O SLUCHOVĚ POSTIŽENÉ SENIORY

ZKUŠENOSTI Z TERÉNU

Svou dlouholetou praxi jsem věnovala lidem se sluchovým postižením. Pracuji mimo jiné i jako terénní pracovník a mojí cílovou skupinou jsou imobilní lidé se sluchovou vadou. Nedocházím jen ke klientům v domácím prostředí, ale i do pobytových služeb našeho regionu.

V posledních dvou letech se věnuji i vzdělávání na toto téma v pobytových službách po celé České republice. Z této praxe vím, že sluchovým postižením a možností pomoci těmto lidem se v pobytových službách věnují jen velmi málo, není to neochotou, ale spíše neznalostí, jak těmto lidem pomoci, aby zde prožívali svůj život plnohodnotně.

Málokdo si dovede představit, že by neslyšel a co by to pro něj obnášelo. Omezenou, nefunkční komunikaci s našimi nejbližšími, smyslové zážitky z koncertů, zvuků přírody, ale i jen něco tak automatického jako jsou výstražné signály, sledování televize, nebo účastnění se oslav, všechny tyto vjemy nás propojují se světem, tak jak jej známe.

Vada sluchu je pro nás laiky, na rozdíl od jiných vad, na první pohled nerozeznatelná. To, že na nás někdo nereaguje, neodpovídá, nebo odpovídá něco jiného, než se ho ptáme, můžeme chápat různě. Domníváme se, že ten člověk je nezdvořilý, nepřátelský, zlostný, popřípadě intelektuálně omezený a často potom dochází k podceňování následků. Člověk, který špatně slyší, se ocitá v sociální izolaci a uzavírá se do sebe. Může dojít ke vzniku depresí, úzkostí, k výraznému úpadku kognitivních schopností, který může způsobit i rozvoj demence.

Z vlastní praxe uvádím příklad 87leté klientky, kde mě rodina přizvala a požádala o pomoc. Syn uvádí, že paní je dezorientovaná, nepamatuje si, kdy se narodila, jaký je den a podobně. Má přiznán nově příspěvek na péči ve III. stupni. Paní má indikováno sluchadlo, ale neví, jak ho obsluhovat a starat se o něj. Po mé intervenci a pomoci se sluchadlem paní normálně komunikuje, společně sepisujeme dotazník pro zájemce o službu a odpovídá na všechny otázky, tedy i na zmíněné datum narození a podobně. Se sluchadlem si ale paní vzhledem ke špatné motorice neporadí,

Mgr. Marta Eliáš Kadlecová, DiS.

Péči o sluchově postižené se věnuje téměř třicet let od narození sluchově postiženého syna. Zaměřuje se na podporu co nejkvalitnější úrovně života každého klienta se sluchovým postižením.

je nutná úplná pomoc ze strany rodiny a naší služby.

Podobný příklad uvádím z domova pro seniory. Při mé pravidelné návštěvě domova mě vrchní sestra informovala o nové 86leté klientce, která přišla z následné péče, kde čekala na umístění do domova pro seniory po prodělání cévní mozkové příhody. Z následné péče přichází podle dokumentace jako nekomunikující pacientka. Konkrétní paní jsem znala ještě z terénní služby, kde jsem pravidelně docházela k ní domů a prováděla pomoc s údržbou sluchadla, kterou nebyla schopna sama provést vzhledem ke špatné motorice. Na pokoji ležela moje klientka, která byla jakoby ponořena do svého světa, opakovala pořád dokola jen dvě slova. V jejích věcech jsem našla sluchadlo, které bylo v neutěšeném stavu, provedla jsem jeho kompletaci, výměnu baterie a paní jsem ho nasadila. Ve chvíli se její pohled změnil a uviděla jsem úsměv na tváři, po krátkém rozhovoru jsme se loučily a popřály si krásný den. Následně jsem oslovila personál a vše jsem vysvětlila,

paní opět potřebovala plnou pomoc se sluchadlem, kde to v tomto případě provádí personál domova ve spolupráci s naší službou. A tak bych mohla pokračovat v dalších příkladech z praxe.

Vadou sluchu trpí více než 10% populace, pochopitelně toto procento narůstá se zvyšujícím se věkem. V kategorii od 75 do 84 let je to až 45% osob a nad 85 let až 92%.

V České republice část široké veřejnosti, včetně těch se ztrátou sluchu, považuje sluchadla pro seniory za neúčinná. Jsou k tomu dva důvody: buď mají špatnou vlastní zkušenost, nebo jsou přesvědčeni, že ve vyšším věku je neslyšet normální a nejde s tím nic dělat. Sami senioři pak říkají, že na tu „chvilku“ to nemá cenu. Bohužel toto mínění podporuje více faktorů, ať už je to nedostatečná finanční podpora pořízení sluchadel ze strany pojišťovny, nedostatek foniatrů a také neochota zabývat se kvalitou života osob v pokročilém věku. Sami senioři vytváří mylný dojem, že jim na kvalitě života už nezáleží, ale z mého pohledu je za tím spíše to, že nechtějí být na obtíž, nechtějí si stěžovat a podobně.

Diagnostika a následné zvládnutí ztráty sluchu je nezbytná pro zajištění dobré komunikace a tím i dobré péče. Dobrá komunikace s klientem je základ pro kvalitní péči, usnadňuje péči jak pracovníkům v sociálních službách, tak i zdravotníkům. Může také významně ovlivnit vztah mezi klientem a pracovníkem, odstranit nejistotu klienta nebo jeho nízkou důvěru k personálu či prostředí sociální služby. Usnadňuje také porozumění, zjednodušuje a zlepšuje poskytovanou péči, přispívá k lepší kvalitě života klienta.

Zhoršením sluchu dochází ke kognitivní zátěži, ke změnám v mozku, ve kterém se mění struktura i jeho funkce a vede tak ke snížené sociální angažovanosti. To má za následek zhoršení kognitivních funkcí, jako je vnímání, pozornost, pa-

měť, myšlení. Dalším následkem je také zhoršení jejich fyzického fungování, zvýšené riziko pádů. To vše se promítá do kvality života, která se velmi rychle zhoršuje.

Ztráta sluchu související s věkem nemá žádnou známou léčbu. Kompenzační pomůcky a technologie jako jsou sluchadla nebo zesilovače zvuku neobnovují sluch na standardní úroveň. Pouze zesilují zvuk a tím mohou kompenzovat ztrátu sluchu. Používáním sluchadel můžeme zamezit, aby se sluchová vada zhoršovala, mozek bude nadále aktivní a zaneprázdněný. Když nebude mít podněty, ovlivní to další jeho schopnost zpracování zvuku, a může to vést k výše zmíněným kognitivním změnám.

Jak už jsem v úvodu zmínila, poslední dva roky se věnuji i akreditovanému vzdělávání na téma Péče o klienty se sluchovým postižením v sociálních službách. Vedla mě k tomu má zkušenost s velkou mírou problémů mých klientů, nejen v domácím prostředí ale i v pobytových službách. Můžu uvést další příklad, a to neslyšícího klienta, který žádal o pobytovou službu v našem kraji, a důvodem pro nepřijetí bylo to, že komunikuje ve znakovém jazyce. Ve svém vzdělávání se snažím celý tým naučit a ubezpečit, že pomoc lidem se sluchovým postižením neobnáší nic složitého, jen je potřeba problematiku pochopit a vědět, jak v dané situaci pomoci. K tomu slouží praktická část tohoto vzdělávání, která je hodnocena velmi kladně mezi pracovníky služeb.

Na základě mé dlouholeté praxe a zkušeností se sluchově postiženými klienty jsem přesvědčena, že je nezbytné zvýšit povědomí o specifických potřebách těchto lidí. Efektivní komunikace

Vzdělávání probíhá i v Domově pro seniory Strážnice

a správná péče mohou výrazně zlepšit jejich kvalitu života. Musíme se snažit překonávat bariéry a předsudky, které brání využívání sluchadel a dalších kompenzačních pomůcek. Vzdělávání personálu v sociálních službách je klíčové pro zajištění adekvátní podpory a pomoci. Jen tak můžeme zajistit, aby lidé se sluchovým postižením mohli žít plno-

hodnotný a spokojený život. Společným úsilím dokážeme vytvořit prostředí, kde bude každý jedinec respektován a bude mít přístup k potřebné péči a podpoře.

Mgr. MARTA ELIÁŠ KADLECOVÁ, DiS.,
Ředitelka Centra pro sluchově postižené
Hodonínsko, o.p.s.
marta.kadlecova@seznam.cz

PROCVIČME SI MOZEK!

(skrývačky pro vás i vaše klienty)

Doufám, že se do následujících skrývaček radostně zakousnete. Jsou v nich totiž ukryty názvy jídel. Dobrou chuť!

1. Lesní paseka nám připadala hodně povědomá, jako bychom tam už někdy byli.
2. Přines víčko, vánoční pochoutku musíme pořádně uzavřít, aby se nezkazila.
3. Ten poradce k vám hovoří z ekonomického zájmu a nejsem si jistý, zda radí dobře.
4. Vyšel z domova vybaven puškou a nožem, lov každopádně patřil k jeho největším vášním.
5. Vy jste akumuloval ve svém nitru zlobu celého světa, že se tak vztekáte?
6. Tatínek a maminka šeptem probírali nákup dárků, aby je dvojčata neslyšela.
7. Zkazil jsi naši Terezku, lajdačíš, ve škole vyrušuješ a ona tě napodobuje.
8. Stojan, Branko a Predrag úmyslně vyvolali spor, aby odvrátili pozornost od prohřešků svých kamarádů.
9. Poslyš, dědo, rtěnku babička hledá už půl dne, neschoval jsi ji?
10. Dáme si kávu, po kafi lépe soustředím svou mysl na řešení toho obtížného úkolu.
11. Neválej po kanapi rohožku, čuníku, špína by se z ní mohla zdímat.
12. Velká zdobená mísa látkou přikrytá vzbuzovala u dětí značný zájem a zvědavost.

LUBOŠ ČEJKA

Řešení: 1 – sekana, 2 – svičková, 3 – řízek, 4 – žemlovka, 5 – steak, 6 – kaše, 7 – kulajda, 8 – ragú, 9 – dort, 10 – hle, 11 – piroh, 12 – salát.

Aktivní tabletový systém SOCAMEL

Vozíky s technologií. Umožňují ohřev i chlazení zároveň na jednom podnosu. Automatický provoz – nastavení pro každý den v týdnu. Zaručení správných teplot.

Načtěte si
informační
DropBox

Kontakt: Ing. Ondřej Ungr | ungr@dekos-r.cz | +420 739 081 304

AKTIVIZACE

Domov sociálních služeb Meziboří pořádá pro své seniory opravdu zajímavé akce. Přinášíme jen malý výsek činností, kterým se tu klienti mohou věnovat.

KRESBA JEDNÍM TAHEM

Kresba jedním tahem není jednoduchá záležitost, jak to na první pohled vypadá. Někteří uživatelé se do toho pěkně zamotali, ale vytrvalost byla silnější, nakonec se dílo podařilo. A ti, co se zúčastnili, tak si užili krásné dopoledne plné smíchu a radosti. Na přání uživatelů brzy zopakujeme.

TERÉNNÍ KNIHOVNA

Dnešní dopoledne proběhlo v duchu čtenářském. Opět k nám zavítaly naše milé paní knihovnice a přivezly novou várku knih různých žánrů. K našemu překvapení bylo přání nové uživatelky Ludmily, která zmínila, že by si ráda přečetla pohádky cizích autorů a jednou z knih byla „Krása nesmírná“. Ještě ten den se dočkala.

VELIKONOCE

I u nás v domově v dopoledních hodinách bylo na velikonoční pondělí rušno. Pomlázkou, barevnými kraslicemi a dobrými pochutinami si uživatelé připomněli tradice a zvyky Velikonoc.

BLANKA BERANOVÁ
aktivizační pracovnice

DOMOV PŘÍVĚTIVÝ K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ

Vzhledem k povinnosti třídit bioodpad (gastroodpad) dle zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, a dalších relevantních právních předpisů v České republice a EU, se některá pobytová zařízení sociálních služeb rozhodla pro řešení likvidace gastroodpadu pomocí elektrických kompostérů. Jedním z těchto zařízení je Domov pro seniory Sokolnice, p.o. Obrátili jsme se na provozního technika tohoto zařízení, Mgr. PETRA NOVÁČKA, a zeptali se na zkušenosti s provozem.

Jaký konkrétní model elektrického kompostéru GreenGood jste pořídili, jakou má denní kapacitu a jak probíhá jeho provoz?

V našem zařízení používáme již pátým rokem elektrický kompostér značky GreenGood modelové označení GG-10 s kapacitou až 50L zpracovaného odpadu za 24 hodin.

Jakým způsobem využíváte organické hnojivo, které kompostér produkuje?

Organické hnojivo vytvořené kompostérem používáme ke hnojení zámeckého parku, stromů, záhonů

a trávy v našem krásném rozlehlém zámeckém areálu.

Elektrický kompostér nahrazuje potřebné svozy gastroodpadu, přinesl

kompostér vašemu zařízení finanční úspory?

Před používáním kompostéru jsme museli skladovat v chladicí místnosti a plastových padesátilitrových barelech zbytky z kuchyně, bylo to náročné na manipulaci, dodržení hygienické normy, zvláště v letních měsících a náročné i po finanční stránce věci (platby za častý odvoz). Návratnost elektrického kompostéru byla v našem zařízení po třech letech užívání a v současné době šetříme cca 50-70 tisíc korun ročně za svoz bioodpadu a můžeme se považovat za zařízení přívětivé životnímu prostředí.

Děkujeme za informace.

(red)

GREENGOOD COMPOSTER

NAČTĚTE PRO
INSTRUKTAŽNÍ
VIDEO

WWW.GREENGOOD.CZ

ZBAVTE SE POVINNOSTI PLATIT ZA GASTROODPADY! MÁME PRO VÁS EFEKTIVNÍ ŘEŠENÍ.

90 % REDUKCE odpadu za 24 hodin

ELIMINACE nákladů spojených se svozem

ZODPOVĚDNÝ přístup k životnímu prostředí

7 typů zařízení s kapacitou od 4 kg/den až do 1300 kg/den.

Řešení pro všechny druhy provozů – domácnosti, restaurace, školy, školky, firmy, hotely, supermarkety, závodní jídelny, obchodní centra, kompostárny. **Zpracování přímo v místě vzniku** – například 100 kg gastroodpadu (včetně VŽP 3. kategorie – masa, mléčných výrobků atd.) se do druhého dne přemění na 10 kg kvalitního organického hnojiva, které lze využít nebo prodat. **Technologie schválena státními orgány.**

PTÁTE SE, CO VŠE DOKÁŽE KOMPOSTÉR ZPRACOVAT?

Výhradní dovozce pro ČR a SR: DEKOS R, s.r.o., Voděradská 2152, 251 01 Říčany u Prahy

+420 702 239 509 | ungr@dekos-r.cz | www.greengood.cz

SEXUALITA, INTIMITA A VZTAHY V POBYTOVÝCH ZAŘÍZENÍCH

Jaké potřeby v oblasti sexuality, intimity a vztahů mají lidé žijící v domovech pro seniory? Jaká témata je zajímají, co si přejí a co je trápí v souvislosti s intimitou a vztahy? A šli by na „striptýz“, kdyby měli příležitost? Jaké otázky a dilemata řeší personál těchto zařízení v souvislosti s tématem sexuality?

Nejen to bylo tématem konference „Sexualita nestárne. S Freyou o sexualitě ve vyšším věku“, která proběhla na konci května v Praze a pořádala ji Freya-Institut sexuality a vztahů. Redakce se zajímala o některá zjištění kvalitativního výzkumu Freya, z. s., a požádala o informace Janu Polákovou, PR manažerku z Freya Institut.

Proč jste zjišťovali, jak vnímají sexualitu lidé z domovů pro seniory?

Freya hledá ve spolupráci s domovy pro seniory cesty, jak v pobytových zařízeních rozvíjet **sexuálně přívětivé prostředí**. Sexuálně přívětivým myslíme prostředí, kde je možné být sám*sama sebou, prožívat intimitu, sexualitu a vztahy beze strachu a moct si o sexualitě i vztazích bezpečně povídat. Abychom lépe pochopili, co lidé ve vyšším věku v oblastech intimity, sexuality a vztahů zažívají a co si přejí, bylo potřeba se jich zeptat. Naším cílem bylo porozumět co nejširšímu spektru zkušeností, popsat je, a identifikovat prostor pro zlepšování.

Kde a jak probíhal výzkum?

Navštívili jsme **dva domovy seniorů** a mluvíli s devíti muži a pěti ženami. Lidé, se kterými jsme si povídali, byli ve věkovém rozmezí od 68 do 96 let, věkový průměr i medián věku byl 89 let. S každým člověkem jsme mluvili zhruba hodinu. Aby se nám lépe povídalo, přivezli jsme s sebou karty, kde byla napsána témata, která byla jako významná zmíněna v zahraničních výzkumech týkajících se sexuality mezi lidmi ve vyšším věku. Lidé si mohli karty libovolně procházet, podle jejich volby jsme se některým tématům věnovali více do hloubky. Po každé jsme se zastavili u tématu sexualizovaného násilí. Všichni lidé, se kterými jsme se potkali, byli informováni, že mohou odmítnout jakékoliv téma či otázku. Rozhovory jsme se souhlasem zúčastněných nahrávali. Mluvili jsme také s per-

sonálem domovů pro seniory a seniorky (16 pracovníků a pracovníc).

Jak se z povídání staly poznatky, se kterými jste dále pracovali?

Přepisy nahrávek jsme v týmu podrobně studovali a diskutovali o tom, jak rozumíme informacím, které s námi klienti a klientky pobytových služeb sdíleli. Podrobnou analýzu pak provedla výzkumnice, která identifikovala klíčová témata a sepsala **potřeby, přání i bariéry, které jejich naplňování brání**. Na základě zjištění pak identifikovala oblasti, kde může dále Freya či domovy samotné působit na změnu. Shrnutí hlavních zjištění jsme použili na **plakáty**, kde najdete zkušenosti lidí v oblasti sexuality a vztahů, jejich potřeby a přání, ale také bariéry a obavy, které mají spojené s tématem sexuality a vztahů v prostředí domovů pro seniory a seniorky. Plakáty z výzkumu najdete na www.freya.live/ aktuality.

Můžete shrnout zjištění týkající se překážek, které brání naplnění potřeb v oblasti vztahů a intimity u lidí žijících v domovech pro seniory?

Soukromí bylo opakovaně zmiňovaným tématem jak ve vyprávěních, tak i v reakci na kartu, a to v mnoha kontextech. Při mytí a převlékání se ukazuje, že personál i lidé z vícelůžkových pokojů reflektují proměny toho, jak je v domovech nastaveno praktikování soukromí oproti předchozímu životu. Absence soukromí je též bariérou pro naplňování potřeb, jak tělesných, tak i vztahových. Jen pro názornost několik reakcí:

Jana Poláková, PR manažerka Freya Institut

„Já mám tu skříň vedle sebe, oni to mají za rohem, tak ať se jdou svlíkat za roh, když jim to vadí, já nemám kam jít.“ V pokoji, kde žijí tři lidé: „Tam je vstup do pokoje, tam jsou dvě lůžka, potom je jeden, který se dá zástěnou uzavřít a já jsem vepředu a ten druhý věčně spí, to je nádherný, protože tam je klid.“ „Když by tady chtěl někdo masturbovat, jak by mohl, když jsou tady pokoje po třech?“ „Bylo to jiný [dřív], souvisí to s intimitou, tady pečovatelky vstupují bez zaklepání, otevrou se dveře a začnou hulákat, uklízet.“

Další překážkou je **prostor**. Uspořádání prostoru nenabízí přirozené příležitosti k seznámení. Lidé, kteří žijí v domově, umí pojmenovat situace a místa, která usnadňují navázání kontaktů. Problémem je, pokud není možnost bydlet v páru. V domovech jsou buď trojlůžkové pokoje nebo není možné zajistit různé potřeby podpory u partnerů. Chybí také informace o tom, zda by spolu mohli bydlet lidé, kteří nejsou manželé, někdy i manželské pokoje. Chybí místa ke každodennímu kontaktu, což navazování vztahů komplikuje: „Když jsem sem přišel, tak tu byla kantýna, milionový to bylo, že jste se měla kde scházet.“ Společné chodby a další mís-

ta možnosti zábavy otvírají: „*To mi přijde dobrý, když je to takhle namíchaný. Oni taky potřebují rozptýlení. Mají taky vzrůšo.*”

Dále klientům* klientkám domova pro seniory chybí **příležitosti k navázání vztahu**, k povídání, k naplnění sexuálních potřeb. Ač lidé zmiňují, že jejich sexuální potřeby nejsou stejně intenzivní jako v mládí a tolik je „netlačí”, někteří stále pociťují sexuální touhy: „*Řekl bych, chlapi se o tom neradi baví, myslím tak půl na půl, babičky se o tom nebaví vůbec, to je pro ně tabu, jsou tady devadesátnice a osmdesátnice. Těch osmdesátnic tady moc není, to už je všechno za zenitem. I když my chlapi jsme taky za zenitem.*”

Pomluvy a ztráta soukromí může být bariérou v navazování nových vztahů. Všechno se ví a pomluvy mohou být velmi nepříjemné. „*Někdo je pomlouvá a někdo řekne, proč by nemohli.*” „*Takový dědek, takovou bábu si nabalil.*”

Opakovaně zmiňovaný byl **strach ze selhání** při sexuálním vztahu. Panují obavy z využití medikace k podpoře potence. „*Ty sexuální vztahy, tak jak už jsem říkal, ne že bych si nedal říct, říkám, říct si nedám, protože by to dopadlo špatně, zbytečně se ztrapnit.*”

„*Nechtěla bych, jak jsem tady byla s tím prvním, tak si to chtěl koupit, já – nekupuj to, já to nepotřebuju, stačí, když se pomazlíme. Souhlasil s tím, ale nic nekoupil. Aspoň myslím. Oni mužský taky všechno neřeknou.*”

Jaká doporučení máte pro poskytovatele pobytových sociálních služeb?

Uvedená doporučení vycházejí jak z kvalitativního výzkumu Freya v prostředí domovů pro seniory, tak rešerší zahraničních výzkumů v oblasti sexuality a vztahů

hů a rovněž z poznatků získaných během vzdělávání pracovníků a pracovník domovů pro seniory.

Podporujte vznik sexuálně přívětivého prostředí

- Mějte zpracovanou **metodiku** pro práci se sexualitou, včetně nastavení jednotných postupů, pracovních kompetencí a podpory personálu. Aktivně nabízejte podporu, dotazujte se na přání a potřeby v oblasti intimity, sexuality a vztahů při jednání se zájemcem*zájemkyní o službu, a také v dalších fázích poskytování služby.
- Mějte nastavený **systém vzdělávání** v oblasti sexuality a podporu v rámci supervize.
- Vytvořte pozici **konzultanta*ky pro oblast sexuality a vztahů**. Jedná se o člověka nebo tým lidí, kteří poskytují poradenství v oblasti sexuality a vztahů. Jsou součástí hierarchické struktury organizace a mají jasně definované pracovní kompetence.
- Reflektujte genderovou, vztahovou a sexuální rozmanitost klientely. Reflektujte své postoje a předsudky vůči jinakosti (např. skupiny lidí LGBT).
- Zajišťujte dostupnost informací a poradenství k naplňování zdravého sexuálního života (jak na sex, rizika, přínosy).
- Rozšiřujte představy o podobách vztahů a variacích nekoitálních praktik (sexualita nerovná se penetrativní sex).
- Mějte navázané odborníky* odbornice také z oblasti zdravotnictví - sexuologie, urologie, gynekologie a další, kteří mohou podpořit klientelu při řešení obtíží spojených se sexualitou.
- Témata spojená se sexualitou si zaslouží **mílenlivost**. Nešířte žádné důvěrné

informace, které vám klient*ka svěřil. Narušuje se tím důvěra v personál a zařizení.

Vztahy jako důležitá součást života

- Podporujte vztahy s vrstevníky*icemi, kteří žijí mimo domov.
- Podporujte setkávání mezi zařízeními.
- Podporujte vztahy s blízkými osobami (rodinou, přáteli a dalšími pro život klienta* klientky klíčovými lidmi).

Zaměřte se i na proměnu prostoru

- Vytvářejte prostor, kde se lidé mohou potkávat, seznamovat, kde mohou trávit v soukromí svůj čas. Jedná se např. o místnost, kde člověk může být sám, místnost pro setkávání s někým blízkým, kde mají soukromí...
- Zkuste proměnit i prostor zařízení. Dbejte na to, aby výzdoba domova nepřipomínala prostředí např. mateřské školy. Vhodné jsou např. obrazy s tematikou vztahů, knihovna může být doplněna o knihy k tématu sexuality, intimity.
- Vnášejte téma intimity, sexuality a vztahů do aktivizačních činností, např. volným tématem v keramice, v malbě apod. Zahrňte téma intimity, sexuality a vztahů do reminiscenční terapie. Podpořte tak uvědomění, že téma do života patřilo a nadále patří.
- Myslete i na dostupnost (erotické) zábavy. Počítejte s dostupností internetu a tabletů a edukací k jejich využití. Nabídněte další zdroje zábavy (časopisy, literatura, film, umělecká erotická produkce, téma sexuality jako součást volnočasových či reminiscenčních aktivit...). Přidejte do programu např. večery s hvězdičkou, kdy se promítají filmy s tematikou sexuality ve vyšším věku nebo taneční večery apod.
- Vyjděte s lidmi do ulic. Na večeri, tanec, diskotéku.
- Nezapomínejte, že existuje služba sexuální asistence, kterou je možné lidem doporučit na základě určitých podmínek (více informací o sexuální asistenci najdete na www.freya.live/sexualni-asistence).

Zdroj: Kutálková, Petra; Tůmová, Anna; Šídová, Lucie, 2024. *Sexualita, intimita a vztahy v prostředí domovů pro seniory a seniorky. Výstupy kvalitativního výzkumu mezi klienty a klientkami ve dvou domovech pro seniory a doporučení pro praxi. Freya – Institut sexuality a vztahů.*

Dostupné z: https://www.freya.live/files_public/elfinder/Konference_Grande_Finale.pdf

Tým Freya představuje plakáty z výzkumu

OHLÉDNUTÍ ZA SENI CUPEM 2024

FOTBALOVÉ NADŠENÍ BEZ HRANIC

Ve středu 15. května 2024 se na hřišti FC Slovan Havlíčkův Brod konal 17. ročník oblíbeného fotbalového turnaje handicapovaných osob Seni Cup. Akce přilákala 16 týmů ze zařízení sociálních služeb z celé České republiky a přinesla řadu inspirativních okamžiků naplněných sportovním duchem a nadšením ze hry.

Slunečné počasí dokonale dokreslilo atmosféru turnaje, na kterém se jako už tradičně objevily velké fotbalové legendy a patroni akce Antonín Panenka, Ladislav Vízek a Horst Siegl. Ti v závěrečném exhibičním zápase turnaje ukázali, že fotbal je láska na celý život. Slavnostní výkop turnaje provedl Zbyněk Stejskal, starosta Havlíčkova Brodu a Małgorzata Podraza, obchodní ředitelka zdravotnického trhu za TZMO Czech Republic s.r.o., organizátora turnaje.

Zápasy ve skupinách obohatil bohatý doprovodný program. Téměř všechny účastníky roztančily svými písněmi zpěvačky Michaela Nosková a Kamila Nývl-tová. Studenti SZŠ a VOŠZ Havlíčkův Brod pak pro sportovce připravili atraktivní aktivity a soutěže o další ceny.

Po napínavých soubojích se vítězem turnaje stalo **Centrum pobytových a terénních sociálních služeb Zbůch**. Stříbrnou příčku obsadila **MSSS Vejprty (Městská**

správa sociálních služeb Vejprty, příspěvková organizace) a bronz získalo **CSS Tloskov (Centrum sociálních služeb Tloskov)**. Předávání cen se kromě fotbalových legend zúčastnil také Jan Tourek, radní Kraje Vysočina pro sociální oblast, který se ujal i závěrečné řeči a poděkování všem zúčastněným.

„Seni Cup každoročně ukazuje, že radost ze hry a lásku k fotbalu nelze ničím nahradit. Všichni zúčastnění předvedli skvělé výkony a vyslali silný signál, že handicap není žádnou překážkou pro sportovní nadšení. Celá akce se vydařila,“ hodnotila ji velmi pozitivně ředitelka prodeje Zdravotnického trhu Małgorzata Podraza a dodala: *„Už se těšíme na 18. ročník!“*

UNIKÁTNÍ
SEMINÁŘ
NOVINKA

Proti násilí v sociálních službách v obrazech

Násilí v sociálních službách představuje závažný problém, který ohrožuje zranitelné skupiny obyvatel, jako jsou senioři nebo osoby se zdravotním postižením. K násilí může však docházet i ze strany klienta péčové služby směrem k pracovníkovi. Zlepšení prevence a detekce násilí, posílení odborné přípravy pracovníků a vytvoření efektivních mechanismů pro oznámení a řešení incidentů jsou klíčovými kroky k zajištění bezpečí a ochrany klientů i pracovníků sociálních služeb.

Co vám v kurzu nabízíme:

- Interaktivní vzdělávání za pomoci výukových filmů
- Kazuistiky
- Bohatý informační servis
- Zkušený tým lektorů

Komu je kurz určen:

- Všem pracovníkům, kteří přichází do styku s klienty – pečovateli, sociálním a zdravotnickým pracovníkům, pracovníkům technicko-hospodářského úseku

Obsah kurzu 1. den

určeno pro všechny pracovní pozice

- Úvod do tématu násilí: vnímání násilí společností, formy násilí
- Zdroje možného násilí: faktory u klientů, faktory u pečovateli
- Jak rozpoznat násilí
- Aspekty prevence násilí, rizikové faktory, eskalace
- Lidská práva a právní aspekty v souvislosti s násilím a oznamovací povinnost

Obsah kurzu 2. den

rozšiřující vzdělávání pro přímou péči

- Poruchy spojené s patologickými jevy
- Principy péče o klienta snižující rizika vzniku násilí
- Profesionální postoje a chování předcházející situacím násilí
- Význam komunikace jako prevence v souvislosti s problematikou násilí
- Vyhodnocování rizik, protokol pro řešení týrání klienta, krizová intervence

Akreditováno MPSV v rozsahu 16 hodin.

Podpůrné materiály jsou v ceně kurzu.

Kontakt: Institut vzdělávání APSS ČR | Mobil: + 420 724 940 126 | e-mail: institut@apsscr.cz

NOVINKA

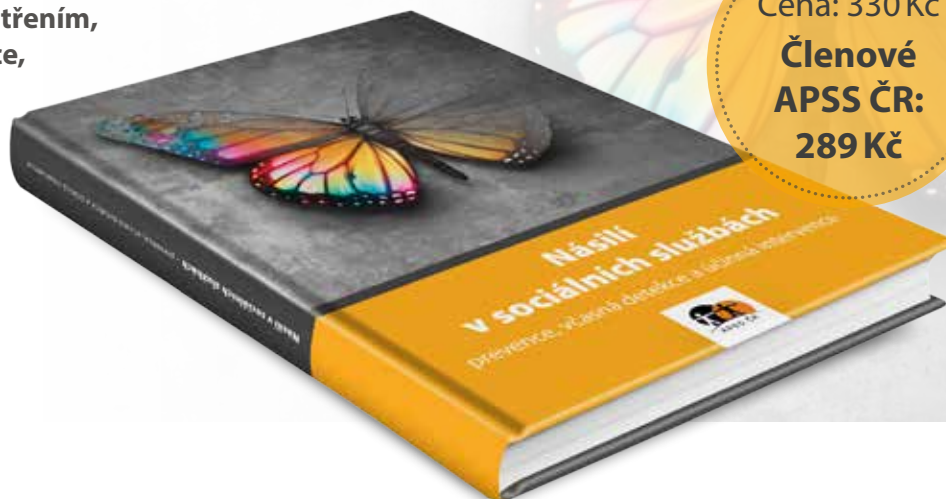
Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky vydala novou odbornou publikaci

Násilí v sociálních službách prevence, včasná detekce a účinná intervence

Kniha představuje jeden z účinných nástrojů, jak co nejlépe eliminovat negativní jevy v sociálních službách, jako jsou násilí, týrání či zanedbávání, které se zde pravidelně objevují. Cílem je být oporou a pomoci všem pracovníkům v sociálních službách a podporovat je.

Maximální eliminace výskytu násilí a zneužívání či týrání v sociálních službách je naprosto nezbytná. Je potřeba věnovat dostatek pozornosti preventivním opatřením, mechanismům včasné detekce, odhalení násilí a zanedbávání a v případě odhalení je pak nutná rychlá a účinná (krizová) intervence.

Cena: 330 Kč
Členové
APSS ČR:
289 Kč

Kolektiv autorů

PRAKTICKÝ LÉKAŘ A ZDRAVOTNÍ SESTRA PRO VÁŠ DOMOV

Poskytujeme pravidelné návštěvní služby praktického lékaře a zdravotní sestry přímo ve vašem domově.

LÉKAŘ

Řádnou indikaci ošetrovatelské a rehabilitační péče (ORP) v souladu s legislativou.

Každý pracovní den možnost telefonické konzultace s lékařem z kamenné ordinace.

Dostatečné a fundované předepisování inkontinenčních pomůcek dle vašeho výběru.

Zapůjčení materiálu a zdravotnické techniky (EKG, CRP, INR).

Odbornou farmakogeriatrickou revizi medikace s cílem optimalizovat počet užívaných léků.

Registraci klientů do zdravotnického zařízení společnosti VŠEOBECNÝ LÉKAŘ.

KONTAKT:

Bc. Michala Šimonová Tel.: +420 608 741 200

Email: michala.simonova@vseobecnylekar.cz

WWW.VSEOBEKNYLEKAR.CZ

VŠEOBECNÝ
LÉKAŘ

ZDRAVOTNÍ SESTRA

Kvalifikovanou zdravotnickou péči v kooperaci s celým vaším týmem (např. preventivní i kurativní odběry, převazy, kontroly tlaku, měření EKG, CRP, INR aj.)

Náš lékař indikuje rozsah péče zdravotní sestry a zároveň Vašemu domovu zajišťuje řádnou indikaci ošetrovatelské rehabilitační péče (ORP) v souladu s legislativou.

Vyřízení administrativy spojené s návštěvou našeho lékaře ve Vašem domově.

Telemedicínu (vyšetření moderní přístrojovou technikou s okamžitým lékařským vyhodnocením).

VŠEOBECNÁ
LÉKÁRNA

JSME VAŠÍM PARTNEREM PRO ZÁSOBOVÁNÍ LÉKY A ZDRAVOTNICKÝM MATERIÁLEM

Domovům seniorů, DZR, Alzheimercentrům a dalším domovům sociálních služeb:

NABÍZÍME:

- **zásobování veškerým lékárenským a zdravotnickým sortimentem** přímo do domova
- **závozy léčiv a zdravotnického materiálu** v dohodnuté dny
- v návaznosti na možnost generické substituce vždy najdeme léčivo, které bude co nejvýhodnější pro pacienta
- **možnost konzultace aplikace léčiv** přímo s naší doktorkou farmacie z lékárny

KONTAKT:

Všeobecná lékárna s.r.o., Veltruská 558/29, 190 00 Praha 9
tel. 286 880 001, katarina.havlis@vseobecnylekar.cz

WWW.VSEOBEKNYLEKAR.CZ

4. KONFERENCE PRAKTICKÉ GERIATRICKÉ PÉČE

19. - 20.9. 2024
Hotel Olšanka,
Táboritská 23/1000, Praha 3

Program konference je koncipován speciálně pro zdravotnický personál v domovech seniorů, Alzheimercentrech a domovech se speciálním režimem. Se svými přednáškami vystoupí přední odborníci z oblasti praktického lékařství, kardiologie, psychiatrie, psychologie, fyzioterapie, lékaři z domovů seniorů a další.

HLAVNÍ TÉMATA KONFERENCE:

- ▶ Prevence pádu a řešení následků
- ▶ Hypoglykemické stavy v péči o seniora
- ▶ Zdravé hranice v práci i v soukromém životě
- ▶ Když moudrost stárne: péče ve zlatých letech
- ▶ Zdravotní péče v sociálních službách trochu jinak
- ▶ Geriatrické syndromy
- ▶ Prevence bolesti zad pracovníků ve zdravotnictví

Více o konferenci:
<https://geriatrickakonference.vseobecnylekar.cz/>

NAŠE NABÍDKA

protihlukové vozíky | profesionální čističky vzduchu | osvěžovače vzduchu |
profesionální parní čističe | podlahové mycí stroje | teleskopické zástěny | vybavení
prádelen | zdravotnické potřeby ARJO | dekontaminační přístroj MediVak

KVL Group s.r.o.

Kpt. Jaroše 110, 339 01 Klatovy

Telefon: +420 728 236 519

E-mail: obchod@kvlgroup.cz | www.kvlgroup.cz

Kompletní sortiment naleznete zde:

www.kvl-eshop.cz

